2024/1108

23.5.2024.

DELEGIRANA UREDBA KOMISIJE (EU) 2024/1108

od 13. ožujka 2024.

o izmjeni Uredbe (EU) br. 748/2012 u pogledu početne plovidbenosti sustava bespilotnih zrakoplova koji podliježu certifikaciji i Delegirane uredbe (EU) 2019/945 u pogledu sustava bespilotnih zrakoplova i operatora sustava bespilotnih zrakoplova iz trećih zemalja

EUROPSKA KOMISIJA,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije,

uzimajući u obzir Uredbu (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2018. o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Agencije Europske unije za sigurnost zračnog prometa i izmjeni uredbi (EZ) br. 2111/2005, (EZ) br. 1008/2008, (EU) br. 996/2010, (EU) br. 376/2014 i direktiva 2014/30/EU i 2014/53/EU Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage uredbi (EZ) br. 552/2004 i (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3922/91 ([1]), a posebno njezin članak 58. stavak 1. i članak 61. stavak 1. točku (d),

budući da:

(1) U članku 56. Uredbe (EU) 2018/1139 o sukladnosti bespilotnih zrakoplova, uzimajući u obzir prirodu operacija bespilotnih zrakoplova i rizik povezan s njima, utvrđeno je da se, ovisno o takvom riziku i prirodi, može zahtijevati certifikat za projektiranje, proizvodnju, održavanje i operacije bespilotnih zrakoplova i njihovih motora, propelera, dijelova, neugrađene opreme i opreme za daljinsko upravljanje bespilotnim zrakoplovima.

(2) U skladu s člankom 56. Uredbe (EU) 2018/1139, u članku 40. Delegirane uredbe Komisije (EU) 2019/945 ([2]) utvrđuju se zahtjevi za certifikaciju sustava bespilotnih zrakoplova.

(3) U članku 58. stavku 1. točki (b) Uredbe (EU) 2018/1139 propisano je da se uvjeti i postupci za izdavanje certifikata iz članka 55. te uredbe mogu temeljiti na ili biti identični bitnim zahtjevima za projektiranje iz Priloga IX. Uredbi (EU) 2018/1139 i zahtjevima za proizvod s obzirom na zaštitu okoliša utvrđenima u Prilogu III. toj uredbi.

(4) Uredbu Komisije (EU) br. 748/2012 ([3]) o utvrđivanju zahtjeva za projektiranje i proizvodnju civilnih zrakoplova te motora, propelera i dijelova koje treba ugraditi u njih trebalo bi prilagoditi kako bi se uzele u obzir specifičnosti sustava bespilotnih zrakoplova.

(5) To uključuje opremu za daljinsko upravljanje bespilotnim zrakoplovima, kako je definirana u članku 3. Uredbe (EU) 2018/1139; ta je oprema definirana kao „jedinica za upravljanje i praćenje” u Provedbenoj uredbi Komisije (EU) 2024/1110 ([4]).

(6) Za siguran rad bespilotnih zrakoplova koji podliježu certifikaciji potrebno je da jedinica za upravljanje i praćenje podliježe istim postupcima na temelju kojih se izdaju certifikati za bespilotne zrakoplove, tako da se isti postupak certifikacije primjenjuje na sustave bespilotnih zrakoplova jer se sastoje od bespilotnog zrakoplova i njegove jedinice za upravljanje i praćenje.

([1]) SL L 212, 22.8.2018., str. 1.

([2]) Delegirana uredba Komisije (EU) 2019/945 od 12. ožujka 2019. o sustavima bespilotnih zrakoplova i o operatorima sustava bespilotnih zrakoplova iz trećih zemalja (SL L 152, 11.6.2019., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2019/945/oj).

([3]) Uredba Komisije (EU) br. 748/2012 od 3. kolovoza 2012. o utvrđivanju provedbenih pravila za certifikaciju plovidbenosti i ekološku certifikaciju ili izjavu o sukladnosti zrakoplova i s njima povezanih proizvoda, dijelova i uređaja te zahtjeva za sposobnost projektnih i proizvodnih organizacija (preinaka) (SL L 224, 21.8.2012., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2012/748/oj).

([4]) Provedbena uredba Komisije (EU) 2024/1110 od 10. travnja 2024. o izmjeni Uredbe (EU) br. 748/2012 u pogledu početne plovidbenosti sustava bespilotnih zrakoplova koji podliježu certificiranju i Provedbene uredbe (EU) 2019/947 u pogledu pravila i postupaka za rad bespilotnih zrakoplova (SL L, 2024/1110, XX.X.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_impl/2024/1110/oj).

(7) Sustavi bespilotnih zrakoplova lakši od zraka sami po sebi izlažu treće strane riziku, no taj je rizik niži u rizikom zbog drugih konfiguracija bespilotnih zrakoplova pa se stoga njima može upravljati bez potrebe za izdavanjem certifikata za projektiranje.

(8) Provjera projekta sustava bespilotnih zrakoplova koji su posebno projektirani ili preinačeni u istraživačke, eksperimentalne ili znanstvene svrhe može se provoditi bez potrebe za izdavanjem certifikata tipa jer se njima obično upravlja u manje rizičnim okruženjima.

(9) Kontinuirana plovidbenost sustava bespilotnih zrakoplova za koje se zahtijeva certifikat tipa trebala bi biti u skladu s Delegiranom uredbom Komisije (EU) 2024/1107 ([5]), a sukladnost nije potrebna za sustave bespilotnih zrakoplova koji su namijenjeni za upotrebu u operacijama za koje certifikat tipa nije propisan u skladu s člankom 40. stavkom 1. točkom (d) Uredbe (EU) 2019/945, čak i ako je proizvođač za to odlučio podnijeti zahtjev.

(10) Kako bi se dionicima dalo dovoljno vremena da postignu sukladnost s novim okvirom za početnu plovidbenost certificiranih sustava bespilotnih zrakoplova (UAS), ova se Uredba primjenjuje od 1. svibnja 2025.,

DONIJELA JE OVU UREDBU:

Članak 1.

Izmjene Uredbe (EU) br. 748/2012

Uredba (EU) br. 748/2012 mijenja se kako slijedi:

(1) naslov se zamjenjuje sljedećim:

„**Uredba Komisije (EU) br. 748/2012 od 3. kolovoza 2012. o utvrđivanju provedbenih pravila za certifikaciju plovidbenosti i ekološku certifikaciju ili izjavu o sukladnosti zrakoplova i s njima povezanih proizvoda, dijelova, uređaja, jedinica za upravljanje i praćenje i komponenti jedinice za upravljanje i praćenje te za zahtjeve sposobnosti projektnih i proizvodnih organizacija (preinaka)**”;

(2) članak 1. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. mijenja se kako slijedi:

i. uvodna rečenica zamjenjuje se sljedećim:

„U skladu s člancima 19., 58. i 62. Uredbe (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća (*) ovom se Uredbom utvrđuju zajednički tehnički zahtjevi i upravni postupci za certifikaciju plovidbenosti, ekološku certifikaciju ili izjavu o sukladnosti proizvoda, dijelova, uređaja, jedinica za upravljanje i praćenje i komponenti jedinica za upravljanje i praćenje te se određuje sljedeće:

(*) Uredba (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2018. o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Agencije Europske unije za sigurnost zračnog prometa i izmjeni uredbi (EZ) br. 2111/2005, (EZ) br. 1008/2008, (EU) br. 996/2010, (EU) br. 376/2014 i direktiva 2014/30/EU i 2014/53/EU Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage uredbi (EZ) br. 552/2004 i (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3922/91 (SL L 212, 22.8.2018., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1139/oj).”;

([5]) Delegirana uredba Komisije (EU) 2024/1107 od 13. ožujka 2024. o dopuni Uredbe (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća utvrđivanjem detaljnih pravila za kontinuiranu plovidbenost certificiranih sustava bespilotnih zrakoplova i njihovih komponenti te uvjeta koje moraju ispunjavati organizacije i osoblje uključeni u te zadaće (SL L, 2024/1107, XX.X.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/1107/oj).

ii. točke (f) i (g) zamjenjuju se sljedećim:

„(f) identifikacija proizvoda, dijelova, uređaja, jedinica za upravljanje i praćenje te komponenti jedinica za upravljanje i praćenje;";

(g) certifikacija određenih dijelova, uređaja i komponenti jedinica za upravljanje i praćenje;";

(b) stavak 2. mijenja se kako slijedi:

i. točke (c) i (d) zamjenjuju se sljedećim:

„(c) „Part 21." znači zahtjevi i postupci za certifikaciju zrakoplova i s njima povezanih proizvoda, dijelova, uređaja, jedinica za upravljanje i praćenje i komponenti jedinica za upravljanje i praćenje te projektnih i proizvodnih organizacija, utvrđeni u Prilogu I. ovoj Uredbi;

(d) „Part 21. Light" znači zahtjevi i postupci za certifikaciju ili izjavu o sukladnosti projekta zrakoplova koji nisu bespilotni zrakoplovi namijenjeni prvenstveno za sport i rekreacijsku uporabu i s njima povezanih proizvoda i dijelova te za izjavu o sposobnosti organizacija za projektiranje i proizvodnju iz Priloga I.b (Part 21. Light) ovoj Uredbi;";

ii. točka (f) zamjenjuje se sljedećim:

(f) „artikl" znači bilo koji dio ili uređaj koji se koristi u civilnom zrakoplovu ili komponenti jedinice za upravljanje i praćenje;";

iii. točka (h) zamjenjuje se sljedećim:

(h) „EPA" znači europsko odobrenje dijela („European Part Approval"). Europsko odobrenje dijela za neki artikl znači da je taj artikl proizveden u skladu s odobrenim projektnim podacima, koji ne pripadaju nositelju certifikata tipa za taj proizvod i jedinicu za upravljanje i praćenje, osim ETSO artikala;

iv. dodaju se točke (l), (m), (n), (o) i (p):

„(l) „jedinica za upravljanje i praćenje" ili „CMU" znači oprema za daljinsko upravljanje i praćenje bespilotnih zrakoplova kako je definirana u članku 3. točki 32. Uredbe (EU) 2018/1139;

(m) „komponenta jedinice za upravljanje i praćenje" znači bilo koji element jedinice za upravljanje i praćenje;

(n) „ugradnja jedinice za upravljanje i praćenje" znači postupak integracije komponenti jedinice za upravljanje i praćenje u fizičko okruženje koje ispunjava uvjete za tu svrhu u skladu s uputama za ugradnju i ispitivanje tako da se ugrađena jedinica za upravljanje i praćenje može koristiti za upravljanje bespilotnim zrakoplovom;

(o) „sustav bespilotnog zrakoplova" ili „UAS" znači bespilotni zrakoplov kako je definiran u članku 3. stavku 30. Uredbe (EU) 2018/1139 i njegova jedinica za upravljanje i praćenje

(p) „zrakoplov sposoban za VTOL" znači motorni zrakoplov teži od zraka koji nije avion ili rotokopter i koji ima sposobnost vertikalnog polijetanja i slijetanja pomoću jedinica za podizanje i potiskivanje tijekom polijetanja i slijetanja.";

(3) članak 2. mijenja se kako slijedi:

(1) naslov se zamjenjuje sljedećim:

„Certifikacija proizvoda, dijelova, uređaja, jedinica za upravljanje i praćenje te komponenti jedinica za upravljanje i praćenje";

(2) stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Certifikati za proizvode, dijelove, uređaje, jedinice za upravljanje i praćenje te komponente jedinica za upravljanje i praćenje izdaju se kako je navedeno u Prilogu I. (Part 21.)".

(3) u stavku 2. uvodna rečenica zamjenjuje se sljedećim:

„Odstupajući od stavka 1., certifikati se mogu izdati kako je navedeno u Prilogu I.b (Part 21. Light) za sljedeće proizvode osim bespilotnih zrakoplova:";

(4) u stavku 3. uvodna rečenica zamjenjuje se sljedećim:

„Odstupajući od stavaka 1. i 2., izjava o sukladnosti projekta može se dati kako je navedeno u Prilogu I.b (Part 21. Light) za sljedeće proizvode osim bespilotnih zrakoplova:";

(4) članak 8. mijenja se kako slijedi:

(1) stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Organizacija odgovorna za projektiranje proizvoda, dijelova, uređaja, jedinica za upravljanje i praćenje te komponenti jedinica za upravljanje i praćenje ili za izmjene ili popravke na njima dokazuje svoju sposobnost u skladu s Prilogom I. (Part 21.).";

(2) u stavku 5. uvodna rečenica zamjenjuje se sljedećim:

„Odstupajući od stavka 1. ovog članka, organizacija čije je glavno sjedište u državi koja nije članica EU-a može dokazati svoju sposobnost na temelju certifikata koji je ta država izdala za proizvod, dio, uređaj, jedinicu za upravljanje i praćenje i komponentu jedinice za upravljanje i praćenje za koji podnosi zahtjev u skladu s Prilogom I. (Part 21.):";

(5) članak 9. mijenja se kako slijedi:

(1) stavci 1. i 2. zamjenjuju se sljedećim:

„1. Organizacija odgovorna za proizvodnju proizvoda, dijelova, uređaja, jedinica za upravljanje i praćenje te komponenti jedinica za upravljanje i praćenje dokazuje svoju sposobnost u skladu s Prilogom I. (Part 21.). Dokazivanje sposobnosti nije nužno za dijelove, uređaje ili komponente jedinice za upravljanje i praćenje koje organizacija proizvodi i koji se u skladu s Prilogom I. (Part 21.) mogu ugraditi u proizvod s certifikatom tipa kojem ne mora biti priložena potvrda o ovlaštenom puštanju u uporabu (tj. EASA Obrazac 1.).

2. Odstupajući od stavka 1., proizvođač čije je glavno mjesto poslovanja u državi koja nije članica može dokazati svoju sposobnost posjedovanjem certifikata koji je izdala ta država za proizvod, dio, uređaj, jedinicu za upravljanje i praćenje te komponentu jedinice za upravljanje i praćenje za koje se primjenjuje, pod uvjetom da su ispunjena oba sljedeća uvjeta:

(a) proizvod je proizveden u toj državi;

(b) Agencija je utvrdila da sustav te države uključuje razinu neovisne provjere sukladnosti jednaku onoj koja je predviđena ovom Uredbom, ili na temelju jednakovrijednog sustava odobrenja organizacija ili neposrednim sudjelovanjem nadležnog tijela te države.";

(2) u stavku 8. točka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) proizvodnju dijelova, uređaja ili komponenti jedinice za upravljanje i praćenje koji su u skladu s Prilogom I. (Part 21.) prihvatljivi za ugradnju u proizvod s certifikatom tipa bez prilaganja potvrde o ovlaštenom puštanju u uporabu (tj. EASA Obrazac 1);";

(6) Prilog I. (Part 21.) mijenja se u skladu s Prilogom I. ovoj Uredbi.

Članak 2.

Izmjene Delegirane uredbe (EU) 2019/945

Delegirana uredba (EU) 2019/945 mijenja se kako slijedi:

(1) članak 3. mijenja se kako slijedi:

(a) točka 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. „sustav bespilotnog zrakoplova" ili „UAS" znači bespilotni zrakoplov kako je definiran u članku 3. točki 30. Uredbe (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća (*) i njegova jedinica za upravljanje i praćenje;

(*) Uredba (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća od 4. srpnja 2018. o zajedničkim pravilima u području civilnog zrakoplovstva i osnivanju Agencije Europske unije za sigurnost zračnog prometa i izmjeni uredbi (EZ) br. 2111/2005, (EZ) br. 1008/2008, (EU) br. 996/2010, (EU) br. 376/2014 i direktiva 2014/30/EU i 2014/53/EU Europskog parlamenta i Vijeća te stavljanju izvan snage uredbi (EZ) br. 552/2004 i (EZ) br. 216/2008 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbe Vijeća (EEZ) br. 3922/91 (SL L 212, 22.8.2018., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2018/1139/oj).";

(b) točka 38. zamjenjuje se sljedećim:

„38. „jedinica za upravljanje i praćenje" ili „CMU" znači oprema za daljinsko upravljanje bespilotnim zrakoplovima i njihovo praćenje kako je definirana u članku 3. točki 32. Uredbe (EU) 2018/1139;";

(c) točka 39. zamjenjuje se sljedećim:

„39. „usluga veze za upravljanje i kontrolu" ili „C2 veza" znači podatkovna veza između bespilotnog zrakoplova i CMU-a koja služi za upravljanje letom;";

(2) članak 40. mijenja se kako slijedi:

(a) stavak 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. Projektiranje, proizvodnja i održavanje UAS-a moraju se certificirati ako za UAS vrijedi bilo što od sljedećeg:

(a) UAS ima karakterističnu dimenzija od najmanje 3 m i predviđen je za let iznad ljudskih okupljanja, osim ako se radi o bespilotnom zrakoplovu lakšem od zraka;

(b) UAS je namijenjen za prijevoz ljudi;

(c) UAS je namijenjen za prijevoz opasnog tereta i mora biti vrlo robustan kako bi se u slučaju nesreće smanjili rizici za treće osobe;

(d) UAS je namijenjen za korištenje u „posebnoj kategoriji" operacija kako je definirano u članku 5. Provedbene uredbe (EU) 2019/947, a nadležno tijelo zaključilo je, u skladu s člankom 12. stavkom 1. Uredbe (EU) 2019/947, na temelju procjene rizika koju je proveo operator UAS-a u skladu s člankom 11. te uredbe da se rizik rada ne može na odgovarajući način ublažiti bez certifikacije UAS-a.";

(b) umeće se stavak 1.a:

„1.a Stavak 1. ne primjenjuje se na UAS-ove koji su posebno projektirani ili prilagođeni za istraživačke, eksperimentalne ili znanstvene svrhe i za koje je vjerojatno da će se proizvoditi u vrlo ograničenom broju. Za rad takvih UAS-ova bit će potrebno odobrenje za letenje u skladu s pododjeljkom B Priloga I. Uredbi (EU) br. 748/2012.";

(c) stavak 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. UAS koji ispunjava uvjete iz stavka 1. mora ispunjavati primjenjive zahtjeve iz Uredbe Komisije (EU) br. 748/2012 (*) , Uredbe Komisije (EU) 2015/640 (**) i Delegirane uredbe Komisije (EU) 2024/1107 (***) .

_____

(*) Uredba Komisije (EU) br. 748/2012 od 3. kolovoza 2012. o utvrđivanju provedbenih pravila za certifikaciju plovidbenosti i ekološku certifikaciju zrakoplova i s njima povezanih proizvoda, dijelova i uređaja te za certifikaciju projektnih i proizvodnih organizacija (SL L 224, 21.8.2012., str. 1., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2012/748/oj).

(**) Uredba Komisije (EU) 2015/640 od 23. travnja 2015. o dodatnim specifikacijama u pogledu plovidbenosti za određenu vrstu operacija i o izmjeni Uredbe (EU) br. 965/2012 (SL L 106, 24.4.2015., str. 18., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2015/640/oj).

(***) Delegirana uredba Komisije (EU) 2024/1107 od 13. ožujka 2024. o dopuni Uredbe (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća utvrđivanjem detaljnih pravila za kontinuiranu plovidbenost certificiranih sustava bespilotnih zrakoplova i njihovih komponenti te uvjeta koje moraju ispunjavati organizacije i osoblje uključeni u te zadaće (SL L, 2024/1107, XX.X.2024., ELI: http://data.europa.eu/eli/reg_del/2024/1107/oj).";

(d) umeće se stavak 2.a:

„2.a UAS certificiran iz razloga osim onih navedenih u stavku 1. mora ispunjavati primjenjive zahtjeve iz Uredbe (EU) br. 748/2012 i Uredbe (EU) 2015/640.";

(3) Prilog se mijenja u skladu s Prilogom II. ovoj Uredbi.

Članak 3.

Stupanje na snagu i primjena

Ova Uredba stupa na snagu dvadesetog dana od dana objave u *Službenom listu Europske unije*.

Primjenjuje se od 1. svibnja 2025.

Ova je Uredba u cijelosti obvezujuća i izravno se primjenjuje u svim državama članicama.

Sastavljeno u Bruxellesu 13. ožujka 2024.

Za Komisiju
Predsjednica
Ursula VON DER LEYEN

PRILOG I.

Prilog I. Uredbi (EU) br. 748/2012 mijenja se kako slijedi:

(1) naslov dijela PART 21. zamjenjuje se sljedećim:

„Certifikacija zrakoplova i s njima povezanih proizvoda, dijelova, uređaja, jedinica za upravljanje i praćenje i komponenti jedinica za upravljanje i praćenje te projektnih i proizvodnih organizacija”;

(2) sadržaj („Sadržaj”) se mijenja kako slijedi:

(a) naslov točke 21.A.2 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.2 Obveze osobe koja nije podnositelj zahtjeva za certifikat ili nositelj certifikata”;

(b) naslov točke 21.A.35 zamjenjuje se sljedećim:

„Probni letovi”;

(c) naslov točke 21.A.115 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.115 Zahtjevi za odobrenje veće izmjene u obliku dodatnog certifikata tipa”;

(d) naslov točke 21.A.128 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.128 Ispitivanja: motori, propeleri i jedinice za upravljanje i praćenje (CMU-ovi)”;

(e) naslov pododjeljka K u odjeljku A zamjenjuje se sljedećim:

„PODODJELJAK K – DIJELOVI, UREĐAJI I KOMPONENTE JEDINICE ZA UPRAVLJANJE I PRAĆENJE (CMU)”;

(f) naslov točke 21.A.303 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.303 Sukladnost s primjenjivim zahtjevima”;

(g) naslov točke 21.A.305 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.305 Homologacija dijelova, uređaja i komponenti jedinice za upravljanje i praćenje (CMU)”;

(h) dodaje se novi naslov točke 21.A.308:

„21.A.308 Prihvatljivost komponente za ugradnju u jedinicu za upravljanje i praćenje (CMU)”;

(i) naslov pododjeljka Q u odjeljku A zamjenjuje se sljedećim:

„PODODJELJAK Q – IDENTIFIKACIJA PROIZVODA, DIJELOVA, UREĐAJA, JEDINICA ZA UPRAVLJANJE I PRAĆENJE I KOMPONENTI JEDINICA ZA UPRAVLJANJE I PRAĆENJE”;

(j) naslov točke 21.A.801 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.801 Identifikacija proizvoda i jedinica za upravljanje i praćenje (CMU-a)”;

(k) naslov točke 21.A.804 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.804 Identifikacija dijelova, uređaja i komponenti jedinice za upravljanje i praćenje (CMU)”;

(l) naslov pododjeljka K u odjeljku B zamjenjuje se sljedećim:

„PODODJELJAK K – DIJELOVI, UREĐAJI I KOMPONENTE JEDINICE ZA UPRAVLJANJE I PRAĆENJE (CMU)”;

(m) naslov pododjeljka Q u odjeljku B zamjenjuje se sljedećim:

„PODODJELJAK Q – IDENTIFIKACIJA PROIZVODA, DIJELOVA, UREĐAJA, JEDINICA ZA UPRAVLJANJE I PRAĆENJE I KOMPONENTI JEDINICA ZA UPRAVLJANJE I PRAĆENJE”;

(3) točka 21.A.2 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.2 **Obveze osobe koja nije podnositelj zahtjeva za certifikat ili nositelj certifikata**

Radnje i obveze koje u skladu s ovim odjeljkom preuzima podnositelj zahtjeva za certifikat ili nositelj certifikata za određeni proizvod, dio, uređaj, jedinicu za upravljanje i praćenje (CMU) ili komponentu CMU-a može u njegovo ime preuzeti bilo koja druga fizička ili pravna osoba, ako podnositelj zahtjeva za certifikat ili nositelj certifikata može dokazati da je s tom drugom osobom sklopio sporazum kojim se osigurava pravilno ispunjavanje obveza nositelja.”;

(4) točka 21.A.3 A mijenja se kako slijedi:

(a) podtočka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Ne dovodeći u pitanje Uredbu (EU) br. 376/2014 Europskog parlamenta i Vijeća (*) te njezine delegirane i provedbene akte, sve fizičke ili pravne osobe koje posjeduju certifikat tipa, ograničeni certifikat tipa, dodatni certifikat tipa, ovlaštenje na temelju Naredbe o europskim tehničkim standardima (ETSO), odobrenje projekta većeg popravka ili bilo koje drugo relevantno odobrenje za koje se smatra da je izdano u skladu s ovom Uredbom ili su podnijele zahtjev za bilo što od navedenog, dužne su:

1. uspostaviti i održavati sustav za prikupljanje, istraživanje i analizu izvješća o događajima radi utvrđivanja negativnih trendova ili uklanjanja nedostataka te izdvajanja događaja za koje je izvješćivanje obvezno u skladu s podtočkom 3. i onih o kojima se dobrovoljno izvješćuje. Ako se glavno mjesto poslovanja nalazi u državi članici, može se uspostaviti jedinstveni sustav u svrhu ispunjavanja zahtjeva iz Uredbe (EU) br. 376/2014 Europskog parlamenta i Vijeća i njezinih provedbenih akata te Uredbe (EU) 2018/1139 i njezinih delegiranih i provedbenih akata. Sustav izvješćivanja uključuje:

   i. izvješća i informacije povezane s otkazivanjem, nepravilnim funkcioniranjem, kvarovima ili drugim događajima koji uzrokuju ili bi mogli uzrokovati negativne učinke na kontinuiranu plovidbenost proizvoda, dijela, uređaja, sustava bespilotnog zrakoplova, CMU-a ili komponente CMU-a na koje se odnosi certifikat tipa, ograničeni certifikat tipa, dodatni certifikat tipa, ETSO ovlaštenje, odobrenje projekta većeg popravka ili bilo koje drugo relevantno odobrenje za koje se smatra da je izdano u skladu s ovom Uredbom;

   ii. pogreške, izbjegnute nesreće i opasnosti koje nisu obuhvaćene podpodtočkom i.;

2. staviti na raspolaganje poznatim operatorima proizvoda, dijela, uređaja, UAS-a, CMU-a ili komponente CMU-a i, na zahtjev, svakoj osobi ovlaštenoj na temelju drugih provedbenih ili delegiranih akata, informacije o sustavu uspostavljenom u skladu s podtočkom 1. te načinima dostavljanja izvješća i informacija povezanih s otkazivanjem, nepravilnim funkcioniranjem, kvarovima ili drugim događajima iz podtočke 1. podpodtočke i.;

3. izvijestiti Agenciju o svakom njima poznatom otkazivanju, nepravilnom funkcioniranju, kvaru ili drugom događaju koji se odnose na proizvod, dio, uređaj, UAS, CMU ili komponentu CMU-a za koje je izdan certifikat tipa, ograničeni certifikat tipa, dodatni certifikat tipa, ETSO ovlaštenje, odobrenje projekta većeg popravka ili bilo koje drugo relevantno odobrenje za koje se smatra da je izdano u skladu s ovom Uredbom, a koji su rezultirali ili mogu rezultirati stanjem opasnosti.

(*) Uredba (EU) br. 376/2014 Europskog parlamenta i Vijeća od 3. travnja 2014. o izvješćivanju, analizi i naknadnom postupanju u vezi s događajima u civilnom zrakoplovstvu, o izmjeni Uredbe (EU) br. 996/2010 Europskog parlamenta i Vijeća i stavljanju izvan snage Direktive 2003/42/EZ Europskog parlamenta i Vijeća i uredbi Komisije (EZ) br. 1321/2007 i (EZ) br. 1330/2007 (SL L 122, 24.4.2014., str. 18.).”;

(b) podtočka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Ne dovodeći u pitanje Uredbu (EU) br. 376/2014 te njezine delegirane i provedbene akte, svaka fizička ili pravna osoba koja posjeduje ili je podnijela zahtjev za potvrdu o odobrenju organizacije za proizvodnju na temelju pododjeljka G ovog odjeljka ili proizvodi proizvod, dio, uređaj, UAS, CMU ili komponentu CMU-a na temelju pododjeljka F ovog odjeljka, dužna je:

1. uspostaviti i održavati sustav za prikupljanje i ocjenjivanje izvješća o događajima, uključujući izvješća o pogreškama, izbjegnutim nesrećama i opasnostima radi utvrđivanja negativnih trendova ili uklanjanja nedostataka te izdvajanja događaja za koje je izvješćivanje obvezno u skladu s podtočkama 2. i 3. ove točke i onih o kojima se dobrovoljno izvješćuje. Za organizacije koje imaju glavno mjesto poslovanja u državi članici može se uspostaviti jedinstveni sustav za ispunjavanje zahtjeva iz Uredbe (EU) br. 376/2014 i njezinih provedbenih akata te Uredbe (EU) 2018/1139 i njezinih delegiranih i provedbenih akata;

2. izvijestiti nositelja odgovornog za odobrenje za projekt o svim slučajevima u kojima je proizvodna organizacija pustila u uporabu proizvode, dijelove, uređaje, UAS-ove, CMU-ove ili komponente CMU-a za koje je kasnije utvrđeno da možda odstupaju od primjenjivih projektnih podataka i istražiti s nositeljem odobrenja za projekt situacije radi utvrđivanja odstupanja koja bi mogla dovesti do stanja opasnosti;

3. izvijestiti nadležno tijelo odgovorne države članice u skladu s točkom 21.1. i Agenciju o odstupanjima koja su utvrđena u skladu s točkom 21.A.3 A podtočkom (b) podpodtočkom 2. koja bi mogla dovesti do stanja opasnosti;

4. ako proizvodna organizacija djeluje kao dobavljač za drugu proizvodnu organizaciju, ona mora i tu drugu organizaciju izvijestiti o svim slučajevima u kojima je toj organizaciji pustila u uporabu proizvode, dijelove, uređaje, UAS-ove, CMU-ove ili komponente CMU-a za koje je kasnije utvrđeno da možda odstupaju od primjenjivih projektnih podataka.”;

(5) točka 21.A.3B zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.3B **Naredbe o plovidbenosti**

(a) Naredba o plovidbenosti je dokument koji izdaje ili donosi Agencija i u kojem se određuju radnje koje treba provesti na zrakoplovu ili jedinici za upravljanje i praćenje kako bi se ponovno uspostavila prihvatljiva razina sigurnosti, ako dokazi pokazuju da bi inače razina sigurnosti tog zrakoplova, UAS-a ili CMU-a mogla biti ugrožena.

(b) Agencija izdaje naredbu o plovidbenosti:

1. ako utvrdi da u zrakoplovu, UAS-u ili CMU-u postoji stanje opasnosti, koje je posljedica manjkavosti u zrakoplovu, ili u motoru, propeleru, dijelu ili uređaju ugrađenom u taj zrakoplov, ili posljedica manjkavosti u CMU-u ili komponenti CMU-a; i

2. ako to stanje vjerojatno postoji ili ako se može pojaviti u drugim zrakoplovima, UAS-ima ili CMU-ima.

(c) Ako Agencija mora izdati naredbu o plovidbenosti kako bi otklonila stanje opasnosti iz točke (b) ili kako bi zatražila provođenje inspekcijskog pregleda, nositelj certifikata tipa, ograničenog certifikata tipa, dodatnog certifikata tipa, ETSO ovlaštenja, odobrenja projekta većeg popravka ili drugoga odgovarajućeg odobrenja za koje se smatra da je izdano u skladu s ovom Uredbom dužan je:

1. predložiti odgovarajuće korektivne mjere ili potrebne inspekcijske preglede ili oboje, te detalje o tim prijedlozima dostaviti Agenciji na odobrenje; i

2. nakon što Agencija odobri prijedloge iz podpodtočke 1., staviti na raspolaganje svim poznatim korisnicima ili vlasnicima proizvoda, dijela, uređaja, UAS-a, CMU-a ili komponente CMU-a i na zahtjev bilo kojoj osobi koja mora poštovati naredbu o plovidbenosti, odgovarajuće opisne podatke i upute za izvedbu.

(d) Naredba o plovidbenosti sadržava obavezno sljedeće podatke:

1. identifikaciju stanja opasnosti;

2. identifikaciju dotičnog zrakoplova ili CMU-a;

3. zahtijevanu mjeru (zahtijevane mjere);

4. rok za provedbu zahtijevanih mjera;

5. datum stupanja na snagu naredbe o plovidbenosti.";

(6) u točki 21.A.4 podtočka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) osigurala pravilna podrška za kontinuiranu plovidbenost proizvoda, dijela, uređaja, UAS-a, CMU-a ili komponente CMU-a.";

(7) u točki 21.A.5 podtočke (a), (b) i (c) zamjenjuju se sljedećim:

„(a) pri projektiranju proizvoda, dijela, uređaja, UAS-a, CMU-a ili komponente CMU-a ili njihovim izmjenama ili popravcima uspostaviti sustav vođenja evidencije i održavati relevantne projektne informacije/podatke; staviti na raspolaganje Agenciji te informacije/podatke radi pružanja informacije/podataka potrebnih za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti proizvoda, dijela, uređaja, UAS-a, CMU-a ili komponente CMU-a, kontinuirane valjanosti podataka o operativnoj prikladnosti i usklađenosti s primjenjivim zahtjevima za zaštitu okoliša;

(b) pri proizvodnji proizvoda, dijela, uređaja, CMU-a ili komponente CMU-a, evidentirati pojedinosti o proizvodnom procesu koje su relevantne za sukladnost proizvoda, dijela, uređaja, CMU-a ili komponente CMU-a s primjenjivim projektnim podacima i zahtjevima koji su postavljeni njihovim partnerima i dobavljačima te ih staviti na raspolaganje svojem nadležnom tijelu radi pružanja informacija potrebnih za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti proizvoda, dijela, uređaja, UAS-a, CMU-a ili komponente CMU-a;

(c) u pogledu dozvola za letenje:

1. čuvati dokumente koji su pripremljeni radi utvrđivanja i utemeljenja uvjeta za let te ih staviti na raspolaganje Agenciji i svojem nadležnom tijelu države članice radi pružanja informacija potrebnih za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova, UAS-a ili CMU-a;

2. pri izdavanju dozvole za letenje na temelju povlastica odobrenih organizacija, čuvaju s njom povezane dokumente, uključujući evidencije o inspekcijskim pregledima i dokumente kojima se podržava odobrenje uvjeta za let i izdavanje same dozvole za letenje te ih stavljaju na raspolaganje Agenciji i nadležnom tijelu države članice odgovornom za nadzor organizacije radi pružanja informacija potrebnih za osiguravanje kontinuirane plovidbenosti zrakoplova, UAS-a ili CMU-a;";

(8) točka 21.A.6 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.6 **Priručnici**

Nositelj certifikata tipa, ograničenog certifikata tipa ili dodatnog certifikata tipa dužan je:

(a) izraditi, čuvati i ažurirati izvornike svih priručnika ili izmjena priručnika koji se zahtijevaju primjenjivom osnovom certifikacije tipa, primjenjivom osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti i primjenjivim zahtjevima u vezi sa zaštitom okoliša za proizvod, UAS, CMU ili artikl te Agenciji na zahtjev dostavlja njihove kopije;

(b) za bespilotne zrakoplove utvrditi je li potrebna ugradnja CMU-a u fizičko okruženje te operatoru dati sve potrebne upute za ugradnju CMU-a i puštanje u uporabu u skladu s Prilogom I. (dio ML.UAS) Delegiranoj uredbi (EU) 2024/1107;";

(9) točka 21.A.7 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.7 **Upute za kontinuiranu plovidbenost**

(a) Nositelj certifikata tipa, ograničenog certifikata tipa, dodatnog certifikata tipa, odobrenja izmjena projekta ili projekta popravka izrađuje upute ili upućuje na upute koje su potrebne za održavanje standarda plovidbenosti povezanog s tipom zrakoplova, UAS-a i CMU-a i svakog povezanog dijela ili komponente CMU-a tijekom cijelog radnog vijeka zrakoplova ili UAS-a kada dokazuje usklađenost s primjenjivom osnovom certifikacije tipa koju utvrdi i prijavi Agencija u skladu s točkom 21.B.80.

(b) Najmanje jedan komplet potpunih uputa za kontinuiranu plovidbenost dostavlja nositelj:

1. certifikata tipa ili ograničenog certifikata tipa svakom poznatom vlasniku jednog ili više proizvoda, UAS-a ili CMU-a nakon njihove isporuke ili nakon izdavanja prve svjedodžbe o plovidbenosti ili ograničene svjedodžbe o plovidbenosti za dotični zrakoplov, ovisno o tome što nastupi kasnije;

2. dodatnog certifikata tipa ili odobrenja izmjene projekta svim poznatim operatorima proizvoda, UAS-a ili CMU-a koje zahvaća izmjena nakon ponovnog puštanja izmijenjenog proizvoda ili izmijenjenog CMU-a u upotrebu;

3. odobrenja projekta popravka svim poznatim operatorima proizvoda ili CMU-a koje zahvaća popravak nakon ponovnog puštanja u upotrebu proizvoda ili CMU-a na kojemu je izveden projekt popravka; popravljeni proizvod, dio, uređaj, CMU ili komponenta CMU-a može se ponovno pustiti u uptrebu prije nego što se dovrše povezane upute za kontinuiranu plovidbenost, ali samo na ograničeno vrijeme i u dogovoru s Agencijom.

Nakon toga nositelji odobrenja projekta dužni su na zahtjev staviti te upute na raspolaganje bilo kojoj drugoj osobi od koje se zahtijeva ispunjavanje tih uputa.

(c) Odstupajući od podtočke (b), nositelj certifikata tipa ili nositelj ograničenog certifikata tipa može odgoditi do nakon puštanja proizvoda ili CMU-a ili izmijenjenog proizvoda ili izmijenjenog CMU-a u upotrebu stavljanje na raspolaganje dio uputa za kontinuiranu plovidbenost ako je riječ o uputama za periodične aktivnosti održavanja čije je izvršavanje predviđeno za datum znatno kasnije u budućnosti, ali mora ih staviti na raspolaganje prije nego što bude potrebna upotreba tih podataka za proizvod ili izmijenjeni proizvod.

(d) Nositelj odobrenja projekta, koji je dužan staviti upute za kontinuiranu plovidbenost na raspolaganje u skladu s podtočkom (b), na raspolaganje stavlja i izmjene tih uputa svim poznatim operatorima proizvoda, UAS-a ili CMU-a na koje izmjena utječe, a na zahtjev i svakoj drugoj osobi koja se mora uskladiti s tim izmjenama. Taj nositelj odobrenja projekta dužan je na zahtjev dokazati Agenciji prikladnost postupka stavljanja na raspolaganje izmjena uputa za kontinuiranu plovidbenost u skladu s ovom točkom.”;

(10) u točki 21.A.9 podtočka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) odobriti nadležnom tijelu pristup bilo kojem objektu, proizvodu, dijelu, uređaju, CMU-u, komponenti CMU-a, dokumentu, evidenciji, podacima, postupku ili bilo kojem drugom materijalu kako bi se preispitalo svako izvješće, proveo bilo kakav inspekcijski pregled, izveo bilo koji let ili ispitivanje na zemlji ili prisustvovalo njima, prema potrebi, s ciljem provjere početne i trajne usklađenosti organizacije s primjenjivim zahtjevima iz Uredbe (EU) 2018/1139 i njezinih delegiranih i provedbenih akata;”;

(11) točka 21.A.11 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.11 **Područje primjene**

U ovom se pododjeljku utvrđuje postupak za izdavanje certifikata tipa za proizvode i CMU-ove i ograničenog certifikata tipa za zrakoplove te se utvrđuju prava i obveze podnositelja zahtjeva za te certifikate i nositelja tih certifikata.”;

(12) točka 21.A.15 mijenja se kako slijedi:

(a) podtočka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Zahtjev za certifikat tipa ili ograničeni certifikat tipa mora sadržavati, najmanje, preliminarne opisne podatke o proizvodu, UAS-u ili CMU-u i vrsti operacija za koje je zatražena certifikacija. Usto, mora sadržavati, ili ga se time dopunjuje nakon podnošenja, program certifikacije za dokazivanje sukladnosti u skladu s točkom 21.A.20, koji se sastoji od svih sljedećih elemenata:

1. podrobnog opisa projekta tipa sa svim konfiguracijama koje treba certificirati;

2. predloženih operativnih karakteristika i ograničenja;

3. predviđene namjene proizvoda, UAS-a ili CMU-a i vrste operacija za koje se traži certifikacija;

4. prijedloga za početnu osnovu certifikacije tipa, osnovu certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjeve za zaštitu okoliša, pripremljenog u skladu sa zahtjevima i opcijama navedenima u točkama 21.B.80, 21.B.82 i 21.B.85;

5. prijedloga raščlambe programa certifikacije u smislene skupine aktivnosti i podataka za dokazivanje sukladnosti, uključujući prijedlog načina ostvarivanja sukladnosti i povezane dokumente o sukladnosti;

6. prijedloga za procjenu primjerenih skupina aktivnosti i podataka za dokazivanje sukladnosti koje se odnose na vjerojatnost neidentificirane nesukladnosti s osnovom certifikacije tipa, osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti ili zahtjeva za zaštitu okoliša i s obzirom na potencijalni učinak te nesukladnosti na sigurnost proizvoda i UAS-a ili zaštitu okoliša i sigurnost CMU-a. U prijedlogu za procjenu u obzir se uzimaju elementi iz točke 21.B.100 podtočke (a) podpodtočaka od 1. do 4.; Na temelju te procjene u zahtjev se uvrštava prijedlog sudjelovanja Agencije u provjeri aktivnosti i podataka za dokazivanje sukladnosti;

7. projektnih rokova projekta, uključujući ključne etape.”;

(b) podtočka (e) zamjenjuje se sljedećim:

„(e) Zahtjev za izdavanje certifikata tipa ili ograničenog certifikata tipa za veliki avion i veliki rotokopter vrijedi pet godina, a zahtjev za bilo koji drugi certifikat tipa ili ograničeni certifikat tipa vrijedi tri godine, osim ako podnositelj zahtjeva u trenutku podnošenja zahtjeva dokaže da je za njegov proizvod, UAS ili CMU potrebno dulje razdoblje za dokazivanje i deklariranje sukladnosti te ako Agencija pristane na to dulje razdoblje.”;

(13) točka 21.A.19 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.19 **Izmjene zbog kojih je potreban novi certifikat tipa**

Svaka fizička ili pravna osoba koja predloži izmjenu proizvoda mora zatražiti novi certifikat tipa ako Agencija smatra da je izmjena projekta, snage, potiska ili mase toliko velika da je potrebno temeljito ispitati sukladnost s primjenjivom osnovom za certifikaciju tipa.

Svaka fizička ili pravna osoba koja predloži izmjenu UAS-a ili CMU-a mora zatražiti novi certifikat tipa ako Agencija smatra da je izmjena projekta toliko velika da je potrebno temeljito ispitati sukladnost s primjenjivom osnovom za certifikaciju tipa.”;

(14) u točki 21.A.20 podtočki (d) podpodtočka 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. nisu utvrđena nikakva obilježja ni karakteristike zbog kojih bi proizvod, UAS ili CMU bio nesiguran za rad za namjene za koje je zatražena certifikacija.”;

(15) točka 21.A.21 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.21 **Zahtjevi za izdavanje certifikata tipa ili ograničenog certifikata tipa**

(a) Kako bi mu se izdao certifikat tipa za proizvod ili CMU ili ograničeni certifikat tipa zrakoplova za zrakoplov koji ne ispunjava bitne zahtjeve utvrđene u Prilogu II. Uredbi (EU) 2018/1139, podnositelj zahtjeva mora:

1. dokazati svoju sposobnost u skladu s točkom 21.A.14;

2. dokazati sukladnost u skladu s točkom 21.A.20;

3. za certifikat tipa za zrakoplov ili ograničeni certifikat tipa, dokazati da motor ili propeler, ili oboje, ako su ugrađeni u zrakoplov:

i. imaju certifikat tipa koji je izdan ili utvrđen u skladu s ovom Uredbom; ili

ii. da su u skladu s osnovom certifikacije tipa zrakoplova koja je utvrđena za zrakoplove koji nisu bespilotni zrakoplovi ili s osnovom certifikacije tipa UAS-ova za bespilotne zrakoplove i sa zahtjevima za zaštitu okoliša koje je Agencija odredila i o kojima je obavijestila kako bi se osigurao siguran let zrakoplova;

4. za certifikat tipa bespilotnog zrakoplova ili ograničeni certifikat tipa:

i. dokazati sukladnost s osnovom za certifikaciju tipa UAS-a u skladu s točkom 21.B.80;

ii. dokazati da CMU ima certifikat tipa izdan u skladu s ovom Uredbom ako je CMU certificiran odvojeno od bespilotnog zrakoplova.

(b) Odstupajući od podtočke (a) podpodtočke 2. i na podnositeljev zahtjev priložen izjavi iz točke 21.A.20 podtočke (d) podnositelj ima pravo da mu se certifikat tipa za zrakoplov ili ograničeni certifikat tipa za zrakoplov izda prije nego što je dokazao sukladnost s primjenjivom osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti, pod uvjetom da je dokaže prije datuma početka stvarnog korištenja tih podataka.”;

(16) točka 21.A.31 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.31 **Projekt tipa**

(a) Projekt tipa sastoji se od:

1. nacrta i specifikacija, te popisa tih nacrta i specifikacija, koji su potrebni za definiranje konfiguracije i projektnih obilježja proizvoda, UAS-a ili CMU-a za koji je dokazano da je u skladu s primjenjivom osnovom certifikacije tipa i zahtjevima vezanim uz zaštitu okoliša;

2. podataka o materijalima i postupcima te o metodama proizvodnje i sklapanja proizvoda i CMU-a, koji su potrebni kako bi se osigurala sukladnost proizvoda i CMU-a;

3. odjeljka o odobrenim ograničenjima plovidbenosti u uputama za kontinuiranu plovidbenost, kako je određeno primjenjivim certifikacijskim specifikacijama; i

4. svih ostalih podataka na temelju kojih se može utvrditi plovidbenost i, prema potrebi, ekološke karakteristike kasnijih proizvoda i CMU-a iste vrste.

(b) Svaki projekt tipa mora biti označen na odgovarajući način.”;

(17) u točki 21.A.33 podtočki (b) podpodtočki 1. podpodpodtočka ii. zamjenjuje se sljedećim:

„ii. da su dijelovi proizvoda i komponente CMU-a na odgovarajući način sukladni nacrtima u predloženom projektu tipa; i”;

(18) točka 21.A.35 mijenja se kako slijedi:

(a) podtočka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Podnositelj zahtjeva mora izvesti sve probne letove koje Agencija smatra potrebnima da bi se utvrdila:

1. sukladnost s primjenjivom osnovom certifikacije tipa i zahtjevima vezanim uz zaštitu okoliša i

2. razumna sigurnost da su zrakoplov, njegovi dijelovi, uređaji, UAS ili CMU pouzdani i da pravilno funkcioniraju kako bi se zrakoplovi, UAS-ovi i CMU-ovi certificirali u skladu s ovim Prilogom, osim:

i. jedrilica, osim bespilotnih jedrilica, i motornih jedrilica, osim bespilotnih motornih jedrilica;

ii. balona i zračnih brodova, definiranih u ELA1 ili ELA2;

iii. aviona, osim bespilotnih aviona, najveće dopuštene mase pri polijetanju od 2 722 kg ili manje.”;

(b) podtočka (f) zamjenjuje se sljedećim:

„(f) Probni letovi propisani u točki (b) podtočki 2. uključuju:

1. za zrakoplove koji nisu bespilotni zrakoplovi:

i. sate letenja za koje Agencija smatra da su potrebni kako bi se osiguralo da je siguran rad dokazan prije nego što zrakoplov započne s radom i iznosi najmanje 150 sati;

ii. konkretno, za zrakoplove s ugrađenim turbinskim motorima tipa koji ranije nije bio korišten u certificiranom tipu zrakoplova, najmanje 300 sati letenja sa svim motorima koji su u skladu s certifikatom tipa;

2. za UAS-ove i CMU-ove, sate letenja koje Agencija smatra potrebnima, uzimajući u obzir stupanj složenosti projekta zrakoplova i CMU-a te njihov sigurnosni rizik, kako bi se osiguralo da je njihov siguran rad dokazan prije početka rada zrakoplova i CMU-a.”;

(19) točka 21.A.41 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.41 **Certifikat tipa**

Certifikat tipa i ograničeni certifikat tipa sadržavaju projekt tipa, operativna ograničenja, upute za kontinuiranu plovidbenost, listu podataka certifikata tipa za plovidbenost i emisije, primjenjivu osnovu certifikacije tipa i zahtjeve za zaštitu okoliša, s kojima Agencija utvrđuje sukladnost, i sve druge uvjete ili ograničenja propisane za proizvod, UAS ili CMU u primjenjivim certifikacijskim specifikacijama i zahtjevima vezanima uz zaštitu okoliša. Osim toga, certifikat tipa za zrakoplov i ograničeni certifikat tipa za zrakoplov uključuju primjenjivu osnovu certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti, podatke o operativnoj prikladnosti i listu podataka certifikata tipa za buku. Lista podataka certifikata tipa i ograničenog certifikata tipa za zrakoplov uključuje evidenciju o sukladnosti u pogledu emisija CO_2, a lista podataka certifikata tipa za motor uključuje evidenciju o sukladnosti u pogledu emisija ispušnih plinova.”;

(20) u točki 21.A.90B podtočki (a), podpodtočka 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. u odnosu na:

i. avione čija je najveća dopuštena masa pri polijetanju (MTOM) 5 700 kg ili manje;

ii. rotokoptere čija je najveća dopuštena masa pri polijetanju (MTOM) 3 175 kg ili manje;

iii. jedrilice, motorne jedrilice, balone i zračne brodove, kako su definirani u ELA1 ili ELA2,

iv. zrakoplove sposobne za VTOL čija je najveća dopuštena masa pri polijetanju 5 700 kg ili manje;";

(21) točka 21.A.91 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.91 **Razvrstavanje izmjena certifikata tipa**

Izmjene certifikata tipa razvrstavaju se kao „manje" i „veće". „Manja izmjena" nema znatan utjecaj na masu, ravnotežu, strukturalnu čvrstoću, pouzdanost, operativne karakteristike, podatke o operativnoj prikladnosti ili druge značajke koje utječu na plovidbenost proizvoda ili UAS-a ili njegove okolišne karakteristike niti znatno utječe na pouzdanost, operativne karakteristike ili druge karakteristike koje utječu na plovidbenost CMU-a. Ne dovodeći u pitanje točku 21.A.19, sve su druge izmjene u skladu s ovim pododjeljkom „veće izmjene". Veće i manje izmjene odobravaju se u skladu s točkom 21.A.95 ili 21.A.97, prema potrebi, te se identificiraju na odgovarajući način.";

(22) u točki 21.A.93 podtočka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Zahtjev mora sadržavati, ili ga se time dopunjuje nakon podnošenja, program certifikacije za dokazivanje sukladnosti u skladu s točkom 21.A.20, koji se sastoji od:

1. opisa izmjene u kojem se navode:

i. konfiguracije proizvoda, UAS-a ili CMU-a u certifikatu tipa na kojima će se napraviti izmjena;

ii. sva područja proizvoda, UAS-a ili CMU-a u certifikatu tipa, uključujući odobrene priručnike, koji se mijenjaju ili na koje utječe izmjena; i i

iii. ako izmjena utječe na podatke o operativnoj prikladnosti, sve potrebne izmjene tih podataka;

2. navođenja svih ponovnih provjera potrebnih radi dokazivanja sukladnosti izmjene i područja na koja utječe s osnovom certifikacije tipa, primjenjivom osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevima za zaštitu okoliša; i

3. za veću izmjenu certifikata tipa:

i. prijedloga za početnu osnovu certifikacije tipa, osnovu certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjeve za zaštitu okoliša, pripremljenog u skladu sa zahtjevima i opcijama navedenima u točki 21.A.101;

ii. prijedloga raščlambe programa certifikacije u smislene skupine aktivnosti i podataka za dokazivanje sukladnosti, uključujući prijedlog načina ostvarivanja sukladnosti i povezane dokumente o sukladnosti;

iii. prijedloga za procjenu primjerenih skupina aktivnosti i podataka za dokazivanje sukladnosti koje se odnose na vjerojatnost neidentificirane nesukladnosti s primjenjivom osnovom certifikacije tipa, osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti ili zahtjeva za zaštitu okoliša i s obzirom na potencijalni učinak te nesukladnosti na sigurnost proizvoda ili UAS-a ili zaštitu okoliša ili sigurnost CMU-a; u prijedlogu za procjenu u obzir se uzimaju elementi iz točke 21.B.100 podtočke (a) podpodtočaka od 1. do 4.; Na temelju te procjene u zahtjev se uvrštava prijedlog sudjelovanja Agencije u provjeri aktivnosti i podataka za dokazivanje sukladnosti; i

iv. projektnih rokova projekta, uključujući ključne etape.";

(23) točka 21.A.95 mijenja se kako slijedi:

(a) u podtočki (b) podpodtočka 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4. ako nije utvrđeno nijedno obilježje ili karakteristika zbog kojih bi proizvod ili CMU bio opasan za namjene za koje je zatražena certifikacija;";

(b) podtočka (d) zamjenjuje se sljedećim:

„(d) Odstupajući od podtočke (a) te na podnositeljev zahtjev priložen izjavi iz točke 21.A.20 podtočke (d), manja izmjena certifikata tipa za zrakoplov može se odobriti prije nego što se dokaže sukladnost s primjenjivom osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti, pod uvjetom da podnositelj zahtjeva dokaže tu sukladnost prije datuma početka stvarnog korištenja tih podataka.";

(24) u točki 21.A.97 podtočka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) Odstupajući od podtočke (b) podpodtočke 2. i 3. te na podnositeljev zahtjev priložen izjavi iz točke 21.A.20 podtočke (d), veća izmjena certifikata tipa za zrakoplov može se odobriti prije nego što se dokaže sukladnost s primjenjivom osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti, pod uvjetom da podnositelj zahtjeva dokaže tu sukladnost prije datuma početka stvarnog korištenja tih podataka.";

(25) u točki 21.A.101 podtočke (a) i (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Veća izmjena certifikata tipa i područja na koje utječe moraju biti sukladni certifikacijskim specifikacijama koje se primjenjuju na izmijenjeni proizvod, UAS ili CMU na datum podnošenja zahtjeva za izmjenu ili certifikacijskim specifikacijama koje su se počele primjenjivati nakon tog datuma u skladu s podtočkom (f). Valjanost zahtjeva određuje se u skladu s točkom 21.A.93 podtočkom (c). Usto, izmijenjeni proizvod ili izmijenjeni UAS mora ispunjavati zahtjeve za zaštitu okoliša koje je utvrdila Agencija u skladu s točkom 21.B.85.

(b) Uz iznimku odredaba iz podtočke (h), odstupajući od podtočke (a), ranija izmjena certifikacijske specifikacije iz podtočke (a) i bilo koje druge izravno povezane certifikacijske specifikacije može se upotrijebiti u bilo kojoj od sljedećih situacija, osim ako se ta ranija izmjena počela primjenjivati prije datuma početka primjene odgovarajućih certifikacijskih specifikacija na koje se upućuje u certifikatu tipa:

1. za izmjenu za koju Agencija smatra da nije značajna; pri utvrđivanju značaja određene izmjene, Agencija razmatra tu izmjenu u kontekstu svih prethodnih relevantnih izmjena projekta i svih povezanih revizija primjenjivih certifikacijskih specifikacija na koje se upućuje u certifikatu tipa za proizvod ili CMU; izmjene koje ispunjavaju jedan od sljedećih kriterija automatski se smatraju značajnima:

i. opća konfiguracija ili načela konstruiranja nisu zadržani;

ii. pretpostavke korištene za certifikaciju proizvoda, UAS-a ili CMU-a koji se mijenja više nisu valjane;

2. za svako područje, sustav, dio, uređaj ili komponentu CMU-a za koji Agencija smatra da na njega izmjena ne utječe;

3. za svako područje, sustav, dio, uređaj ili komponentu CMU-a na koji izmjena utječe, a za koji Agencija smatra da sukladnost s certifikacijskim specifikacijama opisanima u podtočki (a) ne pridonosi bitno razini sigurnosti izmijenjenog proizvoda, izmijenjenog UAS-a ili izmijenjenog CMU-a ili nije praktična.";

(26) u točki 21.A.108 podtočka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) najmanje jedan komplet izmjena podataka o operativnoj prikladnosti, pripremljenih u skladu s primjenjivom osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti, svim poznatim operatorima tako izmijenjenog zrakoplova u EU-u, prije nego organizacija za obuku ili EU operator trebaju koristiti podatke o operativnoj prikladnosti; i";

(27) točka 21.A.115 mijenja se kako slijedi:

(a) u podtočki (b) podpodtočki 5. podpodpodtočka ii. zamjenjuje se sljedećim:

„ii. ako je nositelj certifikata tipa pristao surađivati s nositeljem dodatnog certifikata tipa kako bi se osiguralo ispunjavanje svih obveza za kontinuiranu plovidbenost izmijenjenog proizvoda, izmijenjenog UAS-a ili izmijenjenog CMU-a ispunjavanjem odredaba iz točaka 21.A.44 i 21.A.118A.”;

(b) podtočka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) Odstupajući od podtočke (b) podpodtočaka 3. i 4. te na podnositeljev zahtjev priložen izjavi iz točke 21.A.20 podtočke (d), podnositelj zahtjeva ima pravo da mu se dodatni certifikat tipa za zrakoplov izda prije nego što je dokazao sukladnost s primjenjivom osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti, pod uvjetom da je dokaže prije datuma početka stvarnog korištenja tih podataka.”;

(28) točka 21.A.117 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.117 **Izmjene dijela proizvoda koji je obuhvaćen dodatnim certifikatom tipa**

(a) Manje izmjene dijela proizvoda, UAS-a ili CMU-a koji je obuhvaćen dodatnim certifikatom tipa razvrstavaju se i odobravaju u skladu s pododjeljkom D.

(b) Svaka veća izmjena dijela proizvoda, UAS-a ili CMU-a koji je obuhvaćen dodatnim certifikatom tipa odobrava se kao posebni dodatni certifikat tipa u skladu s ovim pododjeljkom.

(c) Odstupajući od stavka (b), veća izmjena onog dijela proizvoda, UAS-a ili CMU-a koji je obuhvaćen dodatnim certifikatom tipa i koju zatraži sam nositelj dodatnog certifikata tipa može se odobriti kao izmjena postojećeg dodatnog certifikata tipa.”;

(29) u točki 21.A.118 A podtočki (a), podpodtočka 2. zamjenjuje se sljedećom:

„2. koje proizlaze iz suradnje s nositeljem certifikata tipa u skladu s točkom 21.A.115 podtočkom (b) podpodtočkom 5. podpodpodtočkom ii.;”;

(30) točka 21.A.120B podtočka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) najmanje jedan komplet izmjena podataka o operativnoj prikladnosti, pripremljenih u skladu s primjenjivom osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti, svim poznatim operatorima tako izmijenjenog zrakoplova u EU-u, prije nego organizacija za obuku ili EU operator počnu koristiti podatke o operativnoj prikladnosti; i”;

(31) točka 21.A.121 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.121 **Područje primjene**

(a) U ovom se pododjeljku utvrđuje postupak dokazivanja sukladnosti s odgovarajućim projektnim podacima o proizvodu, dijelu, uređaju, CMU-u ili komponenti CMU-a koji se namjerava proizvesti bez odobrenja organizacije za proizvodnju navedenog u skladu s pododjeljkom G.

(b) U ovom se pododjeljku utvrđuju obveze proizvođača proizvoda, dijela, uređaja, CMU-a i komponente CMU-a proizvedenih u skladu s ovim pododjeljkom.”;

(32) točka 21.A.122 mijenja se kako slijedi:

(a) uvodna rečenica zamjenjuje se sljedećim:

„Svaka fizička ili pravna osoba može podnijeti zahtjev za dokazivanje sukladnosti pojedinačnih proizvoda, dijelova, uređaja, CMU-ova ili komponenti CMU-a u skladu s ovim pododjeljkom, ako:”;

(b) podtočka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) posjeduje ili je zatražila odobrenje koje se odnosi na projekt tog proizvoda, dijela, uređaja; CMU-a i komponente CMU-a; ili”;

(33) točka 21.A.124 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.124 **Zahtjev**

(a) Svaki zahtjev za suglasnost za dokazivanje sukladnosti pojedinačnih proizvoda, dijelova, uređaja, CMU-ova i komponenti CMU-a u skladu s ovim pododjeljkom podnosi se u obliku i na način koji utvrdi nadležno tijelo.

(b) Takav zahtjev sadržava:

1. prema potrebi, dokaze kojima se pokazuje:

i. da bi izdavanje odobrenja organizacije za proizvodnju u skladu s pododjeljkom G bilo neprimjereno; ili

ii. da je certifikacija ili odobrenje proizvoda, dijela, uređaja, UAS-a, CMU-a ili komponente CMU-a u skladu s ovim pododjeljkom traženo za vrijeme dok se ne izda odobrenje organizacije za proizvodnju u skladu s pododjeljkom G;

2. pregled podataka koji se zahtijevaju u točki 21.A.125 A podtočki (b).”;

(34) točka 21.A.125 A mijenja se kako slijedi:

(a) uvodna rečenica zamjenjuje se sljedećim:

„Podnositelj zahtjeva ima pravo na to da mu nadležno tijelo izda pismo o suglasnosti kojim se slaže s dokazivanjem sukladnosti pojedinačnih proizvoda, dijelova, uređaja, CMU-a ili komponenti CMU-a u skladu s ovim pododjeljkom, nakon što:”;

(b) podtočka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) uspostavi sustav nadzora proizvodnje kojim se osigurava da je svaki proizvod, dio, uređaj, CMU ili komponenta CMU-a u skladu s odgovarajućim projektnim podacima i da je u stanju za siguran rad;”;

(35) u točki 21.A.125C podtočki (a) podpodtočka 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. proizvodna organizacija može nadležnom tijelu pružiti dokaz o održavanju zadovoljavajuće razine kontrole proizvodnje proizvoda, dijelova, uređaja, CMU-ova ili komponenti CMU-a na temelju pisma o suglasnosti;”;

(36) točka 21.A.126 mijenja se kako slijedi:

(a) u podtočki (a) podpodtočka 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. primljeni materijali te kupljeni dijelovi ili dijelovi kooperanata onakvi kako je navedeno u odgovarajućim projektnim podacima;”;

(b) u podtočki (a) podpodtočka 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. postupci, proizvodne tehnike i metode sklapanja koje utječu na kvalitetu i sigurnost gotovog proizvoda, dijela, uređaja, UAS-a, CMU-a ili komponente CMU-a provedeni u skladu sa specifikacijama koje je prihvatilo nadležno tijelo;”;

(c) u podtočki (a) podpodtočka 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4. izmjene projekta, uključujući zamjenu materijala, odobrene u skladu s ovim Prilogom i kontrolirane prije nego što se ugrade u gotov proizvod, dio, uređaj, UAS, CMU ili komponentu CMU-a”;

(d) u podtočki (b) podpodtočke 4. i 5. zamjenjuju se sljedećim:

„4. su odbijeni materijali i dijelovi odvojeni i označeni na način koji onemogućuje njihovu ugradnju u gotov proizvod, dio, uređaj, UAS, CMU ili komponentu CMU-a;

5. su materijali i dijelovi, koji su odbijeni zbog odstupanja od projektnih ili proizvodnih specifikacija, a čija se ugradnja u gotov proizvod, dio, uređaj, CMU ili komponentu CMU-a razmatra, podvrgnuti odobrenom postupku proizvodnog i tehničkog preispitivanja. Ti materijali i dijelovi za koje se tim postupkom utvrdi da se mogu upotrijebiti moraju se propisno označiti i, ako je potrebna prerada ili popravak, ponovno pregledati. Materijali i dijelovi koji se u tom postupku odbiju označuju se i odbacuju kako bi se osiguralo da neće biti ugrađeni u konačni proizvod.”;

(37) točka 21.A.128 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.128 **Ispitivanja: motori, propeleri i jedinice za upravljanje i praćenje (CMU-ovi)**

Svaki proizvođač motora, propelera ili CMU-ova koji su proizvedeni u skladu s ovim pododjeljkom mora svaki motor, propeler s promjenjivim korakom ili CMU podvrgnuti prihvatljivom funkcionalnom testu koji je naveden u dokumentaciji nositelja certifikata tipa, kako bi utvrdio da li funkcionira pravilno u svim operacijama za koje posjeduje certifikat tipa, kao način utvrđivanja relevantnih aspekata ispunjavanja odredaba iz točke 21.A.125 A podtočke (a).”;

(38) točka 21.A.129 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.129 **Obveze proizvodne organizacije**

Svaki proizvođač proizvoda, dijela, uređaja, CMU-a ili komponente CMU-a koji je proizveden u skladu s ovim pododjeljkom mora:

(a) svaki proizvod, dio, uređaj, CMU ili komponentu CMU-a staviti na raspolaganje nadležnom tijelu radi provjere;

(b) na mjestu proizvodnje držati tehničke podatke i nacrte koji su potrebni za utvrđivanje da li je proizvod, dio, uređaj, CMU ili komponenta CMU-a u skladu s odgovarajućim projektnim podacima;

(c) održavati sustav nadzora proizvodnje kojim se osigurava da je svaki proizvod, dio, uređaj, CMU ili komponenta CMU-a u skladu s odgovarajućim projektnim podacima i da je u stanju za siguran rad;

(d) pružiti pomoć nositelju certifikata tipa, ograničenog certifikata tipa ili odobrenja projekata pri svim aktivnostima u vezi s kontinuiranom plovidbenošću, koje su povezane s proizvedenim proizvodima, dijelovima, uređajima, CMU-ovima ili komponentama CMU-a;

(e) ispunjavati odredbe pododjeljka A ovog odjeljka.”;

(39) točka 21.A.130 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.130 **Izjava o sukladnosti**

(a) Svaki proizvođač proizvoda, dijela, uređaja, CMU-a ili komponente CMU-a koji je proizveden u skladu s ovim pododjeljkom izdaje izjavu o sukladnosti, tj. EASA Obrazac 52 (vidjeti Dodatak VIII.), za cijeli zrakoplov, ili EASA Obrazac 1 (vidjeti Dodatak I.), za druge proizvode, dijelove, uređaje, CMU-ove ili komponente CMU-a. Tu izjavu potpisuje ovlaštena osoba na odgovornom položaju u proizvodnoj organizaciji.

(b) Izjava o sukladnosti uključuje sve stavke navedene u nastavku:

1. za svaki proizvod, dio, uređaj, CMU ili komponentu CMU-a izjavu da je proizvod, dio ili uređaj u skladu s odobrenim projektnim podacima i da je u stanju za siguran rad;

2. za svaki zrakoplov izjavu da je zrakoplov bio podvrgnut provjerama na zemlji i u letu u skladu s točkom 21.A.127 podtočkom (a);

3. za svaki motor, propeler s promjenjivim korakom ili CMU izjavu da je motor, propeler s promjenjivim korakom ili CMU podvrgnut konačnom funkcionalnom ispitivanju u skladu s točkom 21.A.128;

4. usto, u slučaju zahtjeva za zaštitu okoliša:

i. izjavu da je dovršeni motor u skladu s primjenjivim zahtjevima u pogledu emisija ispušnih plinova motora na datum proizvodnje motora; i

ii. izjavu da je dovršeni zrakoplov u skladu s primjenjivim zahtjevima u pogledu emisija CO_2 na datum izdavanja prve svjedodžbe o plovidbenosti.

(c) Svaki proizvođač proizvoda, dijela, uređaja, CMU-a ili komponente CMU-a iz točke (a) nadležnom tijelu dostavlja važeću izjavu o sukladnosti na potvrđivanje u bilo kojoj od sljedećih situacija:

1. pri prvom prijenosu vlasništva takvog proizvoda, dijela, uređaja, CMU-a ili komponente CMU-a;

2. pri podnošenju zahtjeva za prvo izdavanje svjedodžbe o plovidbenosti zrakoplova;

3. pri podnošenju zahtjeva za prvo izdavanje dokumenta o puštanju u uporabu za određeni motor, propeler, dio, uređaj, CMU i komponentu CMU-a.

(d) Nadležno tijelo supotpisom ovjerava izjavu o sukladnosti ako nakon provjere utvrdi da je proizvod, dio, uređaj, CMU ili komponenta CMU-a u skladu s odgovarajućim projektnim podacima i da je u stanju za siguran rad.";

(40) točka 21.A.131 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.131 **Područje primjene**

Ovim se pododjeljkom uspostavljaju:

(a) postupak izdavanja odobrenja organizacije za proizvodnju za organizaciju koja dokaže sukladnost proizvoda, dijelova, uređaja, CMU-ova i komponenti CMU-a s odgovarajućim projektnim podacima;

(b) prava i obveze podnositelja zahtjeva za ta odobrenja i nositelja tih odobrenja.";

(41) točka 21.A.139 podtočka (d) mijenja se kako slijedi:

(a) podtočka 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. osigurava da je svaki proizvod, dio, uređaj, CMU ili komponenta CMU-a koji proizvede organizacija ili njezini partneri, ili koji dostave vanjski partneri ili koji su dani kooperantima po ugovoru, u skladu s primjenjivim projektnim podacima i da je u stanju za siguran rad, čime se ostvaruju povlastice navedene u točki 21.A.163;";

(b) u podtočki 2. podpodtočka iii. zamjenjuje se sljedećim:

„iii. provjeru da su ulazni proizvodi, dijelovi, materijali, oprema, CMU-ovi ili komponente CMU-a, uključujući nove elemente ili one koje su kupci proizvoda već koristili, onakvi kako je navedeno u primjenjivim projektnim podacima;";

(42) točka 21.A.147 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.147 **Promjene u sustavu upravljanja proizvodnjom**

Nakon izdavanja potvrde o odobrenju organizacije za proizvodnju, svaku promjenu u sustavu upravljanja proizvodnjom koja je značajna za dokazivanje sukladnosti ili za plovidbenost i karakteristike proizvoda, dijela, uređaja, UAS-a, CMU-a ili komponente CMU-a u pogledu zaštite okoliša, prije provedbe odobrava nadležno tijelo. Proizvodna organizacija podnosi nadležnom tijelu zahtjev za odobrenje kojim dokazuje da će nastaviti ispunjavati odredbe ovog Priloga.";

(43) točka 21.A.151 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.151 **Uvjeti odobrenja**

Uvjetima odobrenja utvrđuju se opseg rada, proizvodi ili kategorije dijelova i uređaja, ili oboje, CMU-a ili komponenti CMU-a, ili oboje, u vezi s kojima nositelj ima pravo ostvariti povlastice u skladu s točkom 21.A.163.

Ti se uvjeti izdaju kao dio odobrenja organizacije za proizvodnju.";

(44) u točki 21.A.159 podtočki (a), podpodtočka 3. zamjenjuje se sljedećom:

„3. proizvodna organizacija može nadležnom tijelu pružiti dokaz o održavanju zadovoljavajuće razine kontrole proizvodnje proizvoda, dijelova, uređaja, CMU-ova ili komponenti CMU-a na temelju odobrenja;";

(45) točka 21.A.163 mijenja se kako slijedi:

(a) podtočka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) za cijeli zrakoplov ili UAS s certifikatom tipa i nakon predočenja izjave o sukladnosti (EASA Obrazac 52) izdane u skladu s točkama 21.A.174 i 21.A.204 ovog Priloga ili u skladu s točkom 21L.A.143 podtočkom (c) i točkom 21.L.A163 Priloga I.b (Part 21. Light) dobiti svjedodžbu o plovidbenosti i potvrdu o buci bez dodatnog dokazivanja;";

(b) podtočka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) za druge proizvode, dijelove, uređaje, CMU-ove ili komponente CMU-a izdavati potvrde o ovlaštenom puštanju u uporabu (EASA Obrazac 1) na temelju pododjeljka G ovog Priloga ili pododjeljka G Priloga I.b (Part 21. Light) bez dodatnog dokazivanja;";

(46) točka 21.A.165 mijenja se kako slijedi:

(a) podtočka (c) mijenja se kako slijedi:

i. podpodtočka 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. utvrđuje da su drugi proizvodi, dijelovi, uređaji, CMU-ovi ili komponente CMU-a potpuni i da su u skladu s odobrenim projektnim podacima te da su u stanju za siguran rad, prije izdavanja obrasca EASA 1 kojim se potvrđuje sukladnost s odobrenim projektnim podacima ili projektnim podacima iz izjave i da su u stanju za siguran rad;";

ii. podpodtočka 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4. utvrđuje da su drugi proizvodi, dijelovi, uređaji, CMU-ovi ili komponente CMU-a u skladu s primjenjivim podacima prije izdavanja obrasca EASA 1 kao potvrde o sukladnosti;";

(b) podtočka (d) zamjenjuje se sljedećim:

„(d) pruža pomoć nositelju certifikata tipa ili drugog odobrenja projekta ili fizičkoj ili pravnoj osobi koja je dala izjavu o sukladnosti projekta u skladu s pododjeljkom C odjeljka A Priloga I.b (Part 21. Light) u svim postupcima kontinuirane plovidbenosti povezanima s proizvedenim proizvodima, dijelovima, uređajima, CMU-ovima ili komponentama CMU-a;";

(47) u točki 21.A.174 podtočka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Svaki zahtjev za svjedodžbu o plovidbenosti ili ograničenu svjedodžbu o plovidbenosti uključuje:

1. klasu svjedodžbe o plovidbenosti za koju je podnesen zahtjev;

2. za nove zrakoplove:

i. izjavu o sukladnosti:

— izdanu u skladu s točkom 21.A.163 podtočkom (b), ili

— izdanu u skladu s točkom 21.A.130 i koju je ovjerilo nadležno tijelo, ili

— za uvezeni zrakoplov izjavu o sukladnosti izdanu u skladu s točkom 21.A.163 podtočkom (b) ili, ako je riječ o zrakoplovu uvezenom u skladu s člankom 9. stavkom 2. ove Uredbe, izjavu, koju je potpisalo tijelo nadležno za izvoz, da je zrakoplov u skladu s projektom koji je odobrila Agencija;

ii. izvješće o masi i ravnoteži s rasporedom utovara kada se to zahtijeva primjenjivim certifikacijskim specifikacijama za određeni zrakoplov; i

iii. letački priručnik, ako se zahtijeva primjenjivim certifikacijskim specifikacijama za određeni zrakoplov;

3. za rabljene zrakoplove podrijetlom iz:

i. države članice, potvrdu o provjeri plovidbenosti izdanu u skladu s Prilogom I. (dio M) ili Prilogom V.b (dio ML) Uredbi Komisije (EU) br. 1321/2014 (*) ili Prilogom I.(dio ML.UAS) Delegiranoj uredbi (EU) 2024/1107;

ii. zemlje koja nije država članica:

— izjavu nadležnog tijela države u kojoj je zrakoplov registriran ili je bio registriran, kojom se dokazuje status plovidbenosti zrakoplova u njezinu registru u trenutku prenošenja,

— izvješće o masi i ravnoteži s rasporedom utovara kada se to zahtijeva primjenjivim certifikacijskim specifikacijama za određeni zrakoplov,

— letački priručnik, ako se zahtijeva kodom plovidbenosti za konkretni zrakoplov,

— prethodnu evidenciju radi utvrđivanja standarda proizvodnje, izmjena i održavanja zrakoplova, uključujući sva ograničenja u vezi s ograničenom svjedodžbom o plovidbenosti izdanom u skladu s točkom 21.B.327,

— preporuku za izdavanje svjedodžbe o plovidbenosti ili ograničene svjedodžbe o plovidbenosti i za potvrdu o provjeri plovidbenosti nakon provedene provjere plovidbenosti u skladu s Prilogom I. (dio M) Uredbi (EU) br. 1321/2014 ili potvrdu o provjeri plovidbenosti u skladu s Prilogom V.b (dio ML) Uredbi (EU) br. 1321/2014 ili Prilogom I. (dio ML.UAS) Delegiranoj uredbi (EU) 2024/1107,

— datum izdavanja prve svjedodžbe o plovidbenosti i, ako se primjenjuju standardi iz sveska III. Priloga 16. Čikaškoj konvenciji, podatke o vrijednostima emisija CO_2.

(*) Uredba Komisije (EU) br. 1321/2014 od 26. studenoga 2014. o kontinuiranoj plovidbenosti zrakoplova i aeronautičkih proizvoda, dijelova i uređaja, te o odobravanju organizacija i osoblja uključenih u te poslove (SL L 362, 17.12.2014., str. 1.).";

(48) u točki 21.A.179 podtočki (a) podpodtočki 2. podpodpodtočka i. zamjenjuje se sljedećim:

„i. nakon predočenja prijašnje svjedodžbe o plovidbenosti i valjane potvrde o provjeri plovidbenosti izdane u skladu s Prilogom I. (dio M) ili Prilogom V.b (dio ML) Uredbi (EU) br. 1321/2014 ili Prilogom I. (dio ML.UAS) Delegiranoj uredbi (EU) 2024/1107, ovisno o slučaju;";

(49) u točki 21.A.239 podtočka (d) mijenja se kako slijedi:

(a) podpodtočka 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. uspostavlja, provodi i održava sustav kontrole i nadzora projekta i izmjena projekta i popravaka proizvoda, dijelova, uređaja, UAS-a, CMU-a ili komponenti CMU-a obuhvaćenih uvjetima odobrenja; taj sustav:

i. uključuje funkciju plovidbenosti odgovornu za osiguravanje usklađenosti projekta proizvoda, dijelova, uređaja, UAS-a, CMU-a ili komponenti CMU-a ili izmjene projekta i popravaka s primjenjivom osnovom certifikacije tipa, primjenjivom osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti i primjenjivim zahtjevima za zaštitu okoliša;

ii. osigurava ispunjavanje odgovornosti projektne organizacije na odgovarajući način u skladu s ovim Prilogom i uvjetima odobrenja izdanog na temelju točke 21.A.251;";

(b) podpodtočka 3. zamjenjuje se sljedećim:

„3. utvrđuje način na koji sustav upravljanja projektom uzima u obzir prihvatljivost dijelova, uređaja ili komponenata CMU-a koje su projektirali partneri ili kooperanti ili zadaća koje su obavili, u skladu s metodama definiranima u pisanim postupcima.";

(50) točka 21.A.243 mijenja se kako slijedi:

(a) u podtočki (a) prvi odlomak zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Kao dio sustava upravljanja projektom projektna organizacija izrađuje i dostavlja Agenciji priručnik u kojem se, izravno ili upućivanjem, opisuju organizacija, njezine relevantne politike, procesi i postupci, vrsta projekta i kategorije proizvoda, dijelova, uređaja, UAS-a, CMU-ova ili komponenata CMU-a za koje projektna organizacija posjeduje odobrenje projektne organizacije, kako je utvrđeno u uvjetima odobrenja izdanog u skladu s točkom 21.A.251 i, ako je relevantno, sučelja s njezinim partnerima ili kooperantima i kontrola nad njima.";

(b) podtočka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Ako neke dijelove, uređaje ili komponente CMU-a ili izmjene proizvoda, UAS-a ili CMU-a projektiraju partnerske organizacije ili kooperanti, priručnik uključuje izjavu o načinu na koji projektna organizacija može dokazati usklađenost svih dijelova, uređaja i komponenti CMU-a u skladu s točkom 21.A.239 podtočkom (d) podpodtočkom 2. te sadržava, izravno ili upućivanjem, opise i informacije o djelatnostima projektiranja i tim partnerskim organizacijama ili kooperantima, koji su potrebni za davanje te izjave.";

(51) u točki 21.A.245. podtočki (e) podpodtočka 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. u svim tehničkim odjelima ima dovoljno zaposlenika sa zadovoljavajućim iskustvom, kojima su dane odgovarajuće ovlasti za izvršavanje dodijeljenih odgovornosti, primjereni objekti, oprema i smještaj kako bi zaposlenici mogli ispunjavati uvjete u pogledu plovidbenosti, podataka o operativnoj prikladnosti i zaštite okoliša u vezi s proizvodom, UAS-om ili CMU-om;";

(52) točka 21.A.247 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.247 **Izmjene u sustavu upravljanja projektom**

Nakon izdavanja odobrenja projektne organizacije, svaku izmjenu sustava upravljanja projektom koja je značajna za dokazivanje usklađenosti ili za plovidbenost, podatke o operativnoj prikladnosti i zaštitu okoliša u vezi s proizvodom, dijelom, uređajem, UAS-om, CMU-om ili komponentom CMU-a mora odobriti Agencija prije provedbe. Projektna organizacija podnosi Agenciji zahtjev za odobrenje kojim, na temelju predloženih izmjena priručnika, dokazuje da će nastaviti ispunjavati odredbe ovog Priloga.";

(53) točka 21.A.251 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.251. **Uvjeti odobrenja**

U uvjetima odobrenja utvrđuju se vrste projekata, kategorije proizvoda, dijelova, uređaja, UAS-a, CMU-ova ili komponenti CMU-a za koje je projektna organizacija nositelj odobrenja projektne organizacije te funkcije i zadaće za čije obavljanje organizacija ima odobrenje s obzirom na plovidbenost, podatke o operativnoj prikladnosti i ekološke karakteristike proizvoda, UAS-a ili CMU-a. Za odobrenja projektne organizacije koja obuhvaćaju certifikate tipa ili ETSO ovlaštenja za pomoćne generatore (APU-e) uvjeti odobrenja sadržavaju i popis proizvoda, CMU-a ili APU-a. Ti se uvjeti izdaju kao dio odobrenja projektne organizacije.";

(54) u točki 21.A.259 podtočki (a), podpodtočka 3. zamjenjuje se sljedećom:

„3. projektna organizacija može Agenciji pružiti dokaz da se u okviru sustava upravljanja projektom organizacije održava zadovoljavajuća razina kontrole i nadzora nad projektima proizvoda i CMU-a, te popravcima i izmjenama na njima u skladu s odobrenjem;";

(55) u točki 21.A.263 podtočka (c) mijenja se kako slijedi:

(a) podpodtočka 5. zamjenjuje se sljedećim:

„5. odobriti određene projekte većih popravaka proizvoda, CMU-ova ili pomoćnih generatora (APU-a) u skladu s pododjeljkom M ovog Priloga;";

(b) u podpodtočki 7. podpodpodtočka i. zamjenjuje se sljedećim:

„i. nadzire konfiguraciju zrakoplova, UAS-a ili CMU-a i";

(56) u točki 21.A.265 podtočka (c) zamjenjuje se sljedećim:

„(c) utvrditi da su projekt proizvoda, UAS-a ili CMU-a, ili njegove izmjene ili popravci, usklađeni s primjenjivom osnovom certifikacije tipa, tehničkim specifikacijama koje se odnose na davanje izjava, osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevima za zaštitu okoliša te da nemaju nijedno opasno obilježje;";

(57) naslov pododjeljka K u odjeljku A zamjenjuje se sljedećim:

„**PODODJELJAK K – DIJELOVI, UREĐAJII KOMPONENTE JEDINICE ZA UPRAVLJANJE I PRAĆENJE (CMU)**";

(58) točka 21.A.301 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.301. **Područje primjene**

U ovom se pododjeljku utvrđuje postupak za odobrenje dijelova, uređaja i komponenata CMU-a.";

(59) točka 21.A.303 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.303 **Sukladnost s primjenjivim zahtjevima**

Dokazivanje sukladnosti dijelova, uređaja i komponenti CMU-a koji se ugrađuju u proizvod s certifikatom tipa ili u CMU provodi se:

(a) zajedno s postupcima certifikacije tipa iz pododjeljaka B, D ili E za proizvod, UAS ili CMU u koji ih treba ugraditi; ili

(b) prema potrebi, u skladu s postupcima za ETSO ovlaštenje iz pododjeljka O; ili

(c) za standardne dijelove u skladu sa službeno priznatim standardima.";

(60) točka 21.A.305 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.305 **Odobrenje dijelova, uređaja i komponenti jedinica za upravljanje i praćenje (CMU)**

U svim slučajevima kada se odobrenje dijela, uređaja ili komponente CMU-a izričito zahtijeva pravom Unije ([1]) ili uzimajući u obzir mjere Agencije iz članka 10. Uredbe (EU) br. 748/2012, dio, uređaj ili komponenta CMU-a moraju biti u skladu s primjenjivim ETSO-om ili specifikacijama koje je Agencija u konkretnom slučaju priznala kao jednakovrijedne.";

(61) Umeće se sljedeća točka 21.A.308:

„21.A.308 **Prihvatljivost komponente za ugradnju u jedinicu za upravljanje i praćenje (CMU)**

(a) Komponenta CMU-a koja je ključna za planiranu operaciju UAS-a, prema odluci nositelja odobrenja projekta i dogovoru s Agencijom, prihvatljiva je za ugradnju u CMU ako je u stanju za siguran rad, ako je označena u skladu s pododjeljkom Q i popraćena potvrdom o ovlaštenom puštanju u uporabu (EASA Obrazac 1.).

(b) Komponenta CMU-a koja se ne smatra kritičnom za planiranu operaciju UAS-a, prema odluci nositelja odobrenja projekta i dogovoru s Agencijom, prihvatljiva je za ugradnju u CMU pod uvjetom da:

1. komponenta CMU-a je u stanju za siguran rad; i

2. ugraditelj posjeduje dokument koji je izdala osoba ili organizacija koja je proizvela komponentu CMU-a, u kojem se navode ime i identifikacija komponente, sukladnost komponente s njezinim projektnim podacima i koji sadržava datum izdavanja.";

(62) točka 21.A.431 A mijenja se kako slijedi:

(a) podtočka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) U ovom se pododjeljku utvrđuje postupak za odobrenje projekta popravka proizvoda, dijela, uređaja, CMU-a ili komponente CMU-a te se utvrđuju prava i obveze podnositelja zahtjeva za ta odobrenja i nositelja tih odobrenja.";

(b) podtočke (c) i (d) zamjenjuju se sljedećim:

„(c) „popravak" znači uklanjanje oštećenja i/ili vraćanje u stanje plovidbenosti nakon što je proizvođač određeni proizvod, dio, uređaj, CMU ili komponenta CMU-a prvi put pustio u uporabu.

(d) Uklanjanje oštećenja zamjenom dijelova, uređaja ili komponenata CMU-a bez potrebe za projektiranjem, smatra se održavanjem i stoga se ne zahtjeva nikakvo odobrenje u skladu s ovim Prilogom.";

([1]) [Umetnuti popis primjenjivih akata u obliku bilješke]

(63) u točki 21.A.431B podtočki (a), podpodtočka 1. zamjenjuje se sljedećim:

„1. u odnosu na:

i. avione čija je najveća dopuštena masa pri polijetanju (MTOM) 5 700 kg ili manje;

ii. rotokoptere čija je najveća dopuštena masa pri polijetanju (MTOM) 3 175 kg ili manje;

iii. jedrilice, motorne jedrilice, balone i zračne brodove, kako su definirani u ELA1 ili ELA2,

iv. zrakoplove sposobne za VTOL čija je najviša dopuštena masa pri polijetanju 5 700 kg ili manje;";

(64) u točki 21.A.432C podtočki (b), podpodtočka 6. zamjenjuje se sljedećim:

„6. prijedloga za procjenu predloženih smislenih skupina aktivnosti i podataka za dokazivanje sukladnosti koje se odnosi na vjerojatnost neidentificirane nesukladnosti s osnovom certifikacije tipa i potencijalni učinak te nesukladnosti na sigurnost proizvoda, UAS-a ili CMU-a. U prijedlogu za procjenu u obzir se uzimaju elementi iz točke 21.B.100 podtočke (a) podpodtočaka od 1. do 4.; Na temelju te procjene u zahtjev se uvrštava prijedlog sudjelovanja Agencije u provjeri aktivnosti i podataka za dokazivanje sukladnosti; i";

(65) u točki 21.A.433 podtočki (a) podtočke 3. i 4. zamjenjuju se sljedećim:

„3. ako nije utvrđeno nijedno obilježje ili karakteristika zbog kojih bi proizvod, UAS ili CMU bio opasan za namjene za koje je zatražena certifikacija;";

4. ako je podnositelj zahtjeva naveo da je dostavio certifikacijske podatke na temelju dogovora s vlasnikom podataka za certifikat tipa u skladu s točkom 21.A.432C podtočkom (b) podpodtočkom 7:

i. ako je nositelj izjavio da nema tehničkih primjedaba na informacije dostavljene u skladu s podtočkom (a) podpodtočkom 2. ove točke; i

ii. ako je nositelj pristao surađivati s nositeljem odobrenja za projekt popravka kako bi se osiguralo ispunjavanje svih obveza za kontinuiranu plovidbenost izmijenjenog proizvoda, izmijenjenog UAS-a ili izmijenjenog CMU-a ispunjavanjem odredaba iz točke 21.A.451.";

(66) u točki 21.A.439 uvodna rečenica zamjenjuje se sljedećim:

„Dijelovi, uređaji i komponente CMU-a koji se koriste za popravke proizvode se u skladu s proizvodnim podacima koji se temelje na svim potrebnim projektnim podacima, dostavljenim od strane nositelja odobrenja za projekt popravka:";

(67) točka 21.A.441. zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.441 **Izvođenje popravka**

(a) Popravak se provodi u skladu s poddijelom C Priloga I. (dio M) ili poddijelom C Priloga V.b (dio ML) Uredbi (EU) br. 1321/2014 ili poddijelom C Priloga I. (dio ML.UAS) Delegiranoj uredbi (EU) 2024/1107, ili ga provodi organizacija za proizvodnju odobrena u skladu s pododjeljkom G ovog Priloga, u skladu s povlasticom predviđenom u točki 21.A.163 podtočki (d).

(b) Projektna organizacija dostavlja organizaciji koja izvodi popravak sve potrebne upute za ugradnju.";

(68) u točki 21.A.445. podtočki (a) uvodna rečenica zamjenjuje se sljedećim:

„Ako oštećeni proizvod, dio, uređaj, CMU ili komponenta CMU-a ostane nepopravljen, a nije obuhvaćen prethodno odobrenim podacima, procjenu posljedica štete na njegovu plovidbenost može izvršiti samo:";

(69) točka 21.A.708 mijenja se kako slijedi:

(a) podtočka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) konfiguracije za koje se traži dozvola za letenje, uključujući, za bespilotne zrakoplove, konfiguraciju CMU-a koja se upotrebljava za upravljanje zrakoplovom;";

(b) podtočka (b) mijenja se kako slijedi:

i. uvodna rečenica zamjenjuje se sljedećim:

„sve uvjete ili ograničenja potrebne za siguran rad zrakoplova, uključujući:";

ii. dodaje se nova podpodtočka 7. koja glasi:

„7. za bespilotne zrakoplove, posebne uvjete i upute za rad i kontinuiranu plovidbenost UAS-a ili CMU-a;";

(c) podtočka (d) zamjenjuje se sljedećim:

„(d) metodu koja se upotrebljava za kontrolu konfiguracije zrakoplova, uključujući, za bespilotne zrakoplove, konfiguraciju CMU-a koja se upotrebljava za upravljanje zrakoplovom, kako bi se utvrđeni uvjeti i dalje poštovali.";

(70) u točki 21.A.711. podtočka (d) zamjenjuje se sljedećim:

„(d) Odobrena organizacija može izdati dozvolu za letenje (EASA Obrazac 20b, vidjeti Dodatak IV.) na temelju povlastice dodijeljene u skladu s točkom CAMO.A.125 Priloga V.c (dio CAMO) Uredbi (EU) br. 1321/2014 ili točkom CAO.A.095. Priloga V.d (dio CAO) Uredbi (EU) br. 1321/2014 ili točkom CAO.UAS.095. Priloga II. (dio CAO.UAS) Delegiranoj uredbi (EU) 2024/1107, ovisno što je primjenjivo, kada su uvjeti za let iz točke 21.A.708 ovog Priloga odobreni u skladu s točkom 21.A.710 ovog Priloga.";

(71) naslov pododjeljka Q zamjenjuje se sljedećim:

„**PODODJELJAK Q – IDENTIFIKACIJA PROIZVODA, DIJELOVA, UREĐAJA, JEDINICA ZA UPRAVLJANJE I PRAĆENJE I KOMPONENTI JEDINICA ZA UPRAVLJANJE I PRAĆENJE**";

(72) točka 21.A.801 mijenja se kako slijedi:

(a) naslov se zamjenjuje sljedećim:

„21.A.801 **Identifikacija proizvoda i jedinice za upravljanje i praćenje (CMU)**";

(b) podtočka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Identifikacija proizvoda i CMU-ova proizvedenih u skladu s pododjeljcima F ili G sadržava sljedeće informacije:

1. ime proizvođača;

2. oznaku proizvoda i CMU-a;

3. serijski broj proizvođača;

4. oznaku „IZUZETO" za motore, ako je nadležno tijelo odobrilo izuzeće od primjenjivih zahtjeva za zaštitu okoliša;

5. bilo koje druge podatke koje Agencija smatra potrebnima.";

(c) dodaje se sljedeća nova podtočka (e):

„(e) Svaka fizička ili pravna osoba koja proizvede CMU u skladu s pododjeljkom G ili pododjeljkom F mora taj proizvod identificirati pomoću pločice na koju su utiskivanjem, graviranjem, jetkanjem ili nekom drugom odobrenom metodom vatrootpornog označivanja uneseni podaci iz točke (a) tako da su dostupni i čitljivi i koja se teško može obrisati ili odstraniti tijekom uobičajenog funkcioniranja ili izgubiti ili uništiti u nesreći.”;

(73) točka 21.A.803. mijenja se kako slijedi:

(a) podtočka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Bez odobrenja Agencije nitko ne smije odstraniti, izmijeniti ili postaviti identifikacijske podatke iz točke 21.A.801 podtočke (a) na bilo koji zrakoplov, motor, propeler, lopaticu propelera, glavu propelera ili CMU ili identifikacijske podatke iz točke 21.A.807 podtočke (a) na APU.”;

(b) podtočke (c) i (d) zamjenjuju se sljedećim:

„(c) Odstupajući od točaka (a) i (b), svaka fizička ili pravna osoba koja radi na održavanju u skladu s primjenjivim pravilima, može u skladu s metodama, tehnikama i praksama koje je utvrdila Agencija:

1. odstraniti, izmijeniti ili postaviti identifikacijske podatke iz točke 21.A.801 podtočke (a) na bilo koji zrakoplov, motor, propeler, lopaticu propelera, glavinu propelera ili CMU ili identifikacijske podatke iz točke 21.A.807 podtočke (a), na APU; ili

2. odstraniti identifikacijsku pločicu iz točke 21.A.801 ili u slučaju APU-a iz točke 21.A.807 ako je to potrebno tijekom održavanja.

(d) Identifikacijsku pločicu koja je skinuta u skladu s točkom (c) podtočkom 2. nitko ne smije ugraditi ni na jedan zrakoplov, motor, propeler, lopaticu propelera, glavu propelera ili CMU osim na onaj s kojeg je bila skinuta.”;

(74) točka 21.A.804 zamjenjuje se sljedećim:

„21.A.804 **Identifikacija dijelova, uređaja i komponenti jedinice za upravljanje i praćenje (CMU)**

(a) Svaki dio ili uređaj koji je prihvatljiv za ugradnju u proizvod s certifikatom tipa i svaka komponenta CMU-a koja je prihvatljiva za ugradnju u CMU certificiran u skladu s ovim Prilogom I. trajno i čitljivo označavaju se:

1. imenom, robnim žigom ili simbolom koji identificira proizvođača na način određen odgovarajućim projektnim podacima;

2. brojem dijela, kako je određeno u odgovarajućim projektnim podacima; i

3. slovima „EPA”:

i. za dijelove ili uređaje proizvedene u skladu s odobrenim projektnim podacima koji ne pripadaju nositelju certifikata tipa tog proizvoda, osim u slučaju ETSO artikala te dijelova i uređaja obuhvaćenih točkom 21.A.307 podtočkom (b);

ii. za komponente CMU-a proizvedene u skladu s odobrenim projektnim podacima koji ne pripadaju nositelju certifikata tipa povezanog CMU-a ili nositelju certifikata tipa bespilotnog zrakoplova ako je CMU certificiran kao dio bespilotnog zrakoplova, osim ETSO komponenti CMU-a i komponenti CMU-a obuhvaćenih točkom 21.A.308 podtočkom (b).

(b) Odstupajući od podtočke (a), ako se Agencija složi da je dio, uređaj ili komponenta CMU-a premali ili da iz nekog drugog razloga nije praktično označiti određeni dio, uređaj ili komponentu CMU-a bilo kojim od podataka iz podtočke (a), podaci koji nisu mogli biti označeni na samom dijelu, uređaju ili komponenti CMU-a moraju biti navedeni u dokumentu o ovlaštenom puštanju u upotrebu koji je priložen dijelu, uređaju ili komponenti CMU-a ili njihovoj ambalaži.”;

(75) u točki 21.B.20 podtočka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Agencija uspostavlja sustav za odgovarajuću analizu svih zaprimljenih informacija važnih za sigurnost i bez nepotrebne odgode nadležnom tijelu država članica i Komisiji dostavlja sve informacije, uključujući preporuke ili korektivne mjere koje treba poduzeti, potrebne da bi oni mogli pravodobno reagirati na sigurnosni problem koji uključuje proizvode, dijelove, uređaje, UAS-ove, CMU-ove, komponente CMU-a, osobe ili organizacije koji podliježu Uredbi (EU) 2018/1139 i njezinim delegiranim i provedbenim aktima.";

(76) točka 21.B.70 zamjenjuje se sljedećim:

„21.B.70 **Certifikacijske specifikacije**

Agencija izdaje certifikacijske specifikacije i druge detaljne specifikacije u skladu s člankom 76. stavkom 3. Uredbe (EU) 2018/1139, uključujući certifikacijske specifikacije za podatke o plovidbenosti, operativnoj prikladnosti i zaštiti okoliša, koje nadležna tijela, organizacije i osoblje mogu upotrebljavati za dokazivanje sukladnosti proizvoda, dijelova, uređaja, UAS-ova, CMU-a i komponenti CMU-a s relevantnim bitnim zahtjevima iz priloga II., IV.,V. i IX toj uredbi te sa zahtjevima za zaštitu okoliša iz članka 9. stavka 2. te uredbe i Priloga III. toj uredbi. Takve specifikacije moraju biti dovoljno detaljne i specifične kako bi podnositeljima zahtjeva bili jasni uvjeti za izdavanje, izmjenu ili dopunu certifikata.";

(77) u točki 21.B.75 podtočka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Agencija propisuje posebne detaljne tehničke specifikacije za proizvod, UAS ili CMU pod nazivom „posebni uvjeti" ako odgovarajuće certifikacijske specifikacije ne sadržavaju primjerene ili odgovarajuće sigurnosne standarde za taj proizvod, UAS ili CMU:

1. zbog toga što taj proizvod, UAS ili CMU ima nova ili neuobičajena obilježja projekta u odnosu na praksu projektiranja na kojoj se temelje primjenjive certifikacijske specifikacije;

2. zbog toga što je predviđena namjena tog proizvoda nekonvencionalna; ili

3. zbog toga što iskustvo s drugim sličnim proizvodima, UAS-ovima ili CMU-ovima u uporabi ili proizvodima ili CMU-ovima koji imaju slična obilježja projekta ili novoutvrđeni rizici pokazuju da bi moglo doći do opasnosti.";

(78) točka 21.B.80 mijenja se kako slijedi:

(a) uvodna rečenica zamjenjuje se sljedećim:

„Agencija utvrđuje osnovu certifikacije tipa i o tome obavješćuje podnositelja zahtjeva za certifikat tipa ili ograničeni certifikat tipa. Ta se osnova certifikacije tipa sastoji od:";

(b) podtočka (a) mijenja se kako slijedi:

i. uvodna rečenica zamjenjuje se sljedećim:

„certifikacijskih specifikacija za plovidbenost koje je Agencija odredila za proizvod, UAS ili CMU, kako se primjenjuju na datum podnošenja zahtjeva za taj certifikat i svih posebnih uvjeta koje je Agencija propisala u skladu s točkom 21.B.75 podtočkom (a), osim ako:";

ii. u podpodtočki 3. podpodpodtočka i. zamjenjuje se sljedećim:

„i. u slučaju certifikata tipa dokazuje sukladnost s bitnim zahtjevima iz Priloga II. i, ako je primjenjivo, Priloga IX. Uredbi (EU) 2018/1139; ili";

(c) podtočka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) Rezervirano.";

(79) u točki 21.B.82 podtočka (a) mijenja se kako slijedi:

(a) podpodtočka 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. Agencija prihvaća ili propisuje druge načine dokazivanja sukladnosti s relevantnim bitnim zahtjevima priloga II., IV.,V. i IX. Uredbi (EU) 2018/1139;";

(80) u točki 21.B.100 podtočki (a) uvodna rečenica zamjenjuje se sljedećim:

„Agencija određuje svoju razinu sudjelovanja u provjeri aktivnosti i podataka za dokazivanje sukladnosti povezanih sa zahtjevom za certifikat tipa, ograničeni certifikat tipa, odobrenje veće izmjene, dodatni certifikat tipa, odobrenje projekta većeg popravka ili ETSO ovlaštenje za APU. To radi na temelju procjene smislenih skupina aktivnosti i podataka za dokazivanje sukladnosti programa certifikacije. Ta procjena obuhvaća:

— vjerojatnost neotkrivene nesukladnosti s osnovom certifikacije tipa, osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti i zahtjevima za zaštitu okoliša i

— potencijalni učinak te nesukladnosti na sigurnost proizvoda, UAS-a ili CMU-a ili na zaštitu okoliša,

te uzima u obzir barem sljedeće elemente:";

(81) u točki 21.B.103 podtočka (a) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Agencija izdaje certifikat tipa za zrakoplov, motor, propeler ili CMU ili ograničeni certifikat tipa za zrakoplov ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

1. podnositelj zahtjeva ispunjava uvjete iz točke 21.A.21;

2. Agencija u svojim provjerama dokazivanja sukladnosti u skladu s razinom sudjelovanja određenom u skladu s točkom 21.B.100 nije pronašla nikakve nesukladnosti s primjenjivom osnovom certifikacije tipa, primjenjivom osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti gdje je to primjenjivo u skladu s točkom 21.B.82, i primjenjivim zahtjevima za zaštitu okoliša;

3. ako nije utvrđeno nijedno obilježje ili karakteristika zbog kojih bi proizvod, UAS ili CMU bio opasan za namjene za koje je zatražena certifikacija;";

(82) točka 21.B.107 mijenja se kako slijedi:

(a) u podtočki (a) podpodtočke 2. i 3. zamjenjuju se sljedećim:

„2. Agencija u provjeri dokazivanja sukladnosti u skladu s razinom svojeg sudjelovanja određenom u skladu s točkom 21.B.100 podtočkom (a) ili (b) nije pronašla nikakve nesukladnosti s primjenjivom osnovom certifikacije tipa, osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti gdje je to primjenjivo u skladu s točkom 21.B.82, i primjenjivim zahtjevima za zaštitu okoliša; i

3. ako nije utvrđeno nijedno obilježje ili karakteristika zbog kojih bi proizvod, UAS ili CMU bio opasan za namjenu za koju je zatražena certifikacija.";

(b) podtočka (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(b) U slučaju izmjene koja utječe na podatke o operativnoj prikladnosti, odstupajući od podtočke (a) podpodtočaka 1. i 2. i na podnositeljev zahtjev priložen izjavi iz točke 21.A.20 podtočke (d), Agencija može odobriti izmjenu certifikata tipa zrakoplova prije nego što se dokaže sukladnost s primjenjivom osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti, pod uvjetom da podnositelj zahtjeva dokaže tu sukladnost prije datuma početka stvarnog korištenja tih podataka.";

(83) u točki 21.B.111 podtočke (a) i (b) zamjenjuje se sljedećim:

„(a) Agencija izdaje dodatni certifikat tipa ako su ispunjeni svi sljedeći uvjeti:

1. podnositelj zahtjeva ispunio je uvjete iz točke 21.A.115 podtočke (b);

2. Agencija u provjeri dokazivanja sukladnosti u skladu s razinom sudjelovanja određenom na temelju točke 21.B.100 podtočke (a) nije pronašla nikakve nesukladnosti s primjenjivom osnovom certifikacije tipa, osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti gdje je to primjenjivo u skladu s točkom 21.B.82, i primjenjivim zahtjevima za zaštitu okoliša;

3. ako nije utvrđeno nijedno obilježje ili karakteristika zbog kojih bi proizvod, UAS ili CMU bio opasan za namjenu za koju je zatražena certifikacija.

(b) Za dodatni certifikat tipa koji utječe na podatke o operativnoj prikladnosti, odstupajući od podtočke (a) podpodtočaka 1. i 2. i na podnositeljev zahtjev priložen izjavi iz točke 21.A.20 podtočke (d), Agencija može izdati dodatni certifikat tipa prije nego što se dokaže sukladnost s primjenjivom osnovom certifikacije podataka o operativnoj prikladnosti, pod uvjetom da podnositelj zahtjeva dokaže tu sukladnost prije datuma početka stvarnog korištenja tih podataka.”;

(84) u točki 21.B.320 podtočki (b), podpodtočka 5. zamjenjuje se sljedećim:

„5. inspekcijski pregled zrakoplova i, u slučaju bespilotnih zrakoplova, CMU-a;”;

(85) točka 21.B.325 zamjenjuje se sljedećim:

„21.B.325 **Izdavanje svjedodžbe o plovidbenosti**

(a) Nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran izdaje ili izmjenjuje svjedodžbu o plovidbenosti (EASA Obrazac 25, vidjeti Dodatak VI.) bez nepotrebnog odlaganja kad utvrdi da su ispunjeni zahtjevi iz točke 21.B.326 i primjenjivi zahtjevi iz ovog Priloga odjeljka A pododjeljka H.

(b) Nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran izdaje ili izmjenjuje ograničenu svjedodžbu o plovidbenosti (EASA Obrazac 24, vidjeti Dodatak V.) bez nepotrebnog odlaganja kad utvrdi da su ispunjeni zahtjevi iz točke 21.B.327 i primjenjivi zahtjevi iz odjeljka A pododjeljka H ovog Priloga.

(c) Za nove zrakoplove i rabljene zrakoplove koji potječu iz zemlje koja nije država članica, uz primjenjivu svjedodžbu o plovidbenosti iz podtočke (a) ili (b) nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran izdaje:

1. prvu potvrdu o provjeri plovidbenosti (EASA Obrazac 15a, vidjeti Dodatak II.) za zrakoplove koji podliježu Prilogu I. (dio-M) Uredbi (EU) br. 1321/2014;

2. prvu potvrdu o provjeri plovidbenosti (EASA Obrazac 15c, vidjeti Dodatak II.) za nove zrakoplove koji podliježu Prilogu V.b (dio-ML) Uredbi (EU) br. 1321/2014;

3. prvu potvrdu o provjeri plovidbenosti (EASA Obrazac 15c, vidjeti Dodatak II.) za rabljene zrakoplove koji potječu iz zemlje koja nije država članica i koji podliježu Prilogu V.b (dio-ML) Uredbi (EU) br. 1321/2014 nakon što je to nadležno tijelo provelo provjeru plovidbenosti;

4. za nove bespilotne zrakoplove koji podliježu Prilogu I. (dio ML.UAS) Delegiranoj uredbi (EU) 2024/1107, prvu potvrdu o provjeri plovidbenosti (EASA Obrazac 15d, vidjeti Dodatak II.);

5. za rabljene bespilotne zrakoplove koji potječu iz zemlje koja nije država članica i koji podliježu Prilogu I. (dio ML.UAS) Delegiranoj uredbi (EU) 2024/1107, prvu potvrdu o provjeri plovidbenosti (EASA Obrazac 15d, vidjeti Dodatak II.) nakon što je to nadležno tijelo provelo provjeru plovidbenosti.”;

(86) točka 21.B.326 mijenja se kako slijedi:

(a) u podtočki (a) podpodtočka 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. nakon što se nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran uvjeri da je zrakoplov ili UAS, kako je primjenjivo, u skladu s odobrenim projektom i da je u stanju za siguran rad. To može uključivati inspekcijske preglede od strane nadležnog tijela države članice u kojoj je zrakoplov registriran; i”;

(b) podtočka (b) mijenja se kako slijedi:

i. podpodtočka 1. mijenja se kako slijedi:

— podpodpodtočka i. zamjenjuje se sljedećim:

„i. da je zrakoplov ili UAS, kako je primjenjivo, u skladu s projektom tipa odobrenim na temelju certifikata tipa i bilo kojeg dodatnog certifikata tipa te s odobrenom izmjenom ili popravkom u skladu s ovim Prilogom, i”;

— podpodpodpodtočka iii. zamjenjuje se sljedećim:

„iii. da je provjera plovidbenosti provedena u skladu s odredbama poddijela I. Priloga I. (dio M) ili poddijela I. Priloga V.b (dio ML) Uredbi (EU) br. 1321/2014 ili poddijela I. Priloga I. (dio ML.UAS) Delegiranoj uredbi (EU) 2024/1107, ovisno što je primjenjivo;”;

ii. podpodtočka 2. zamjenjuje se sljedećim:

„2. nakon što se nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov ili UAS registriran uvjeri da je zrakoplov ili UAS u skladu s odobrenim projektom i da je u stanju za siguran rad; To može uključivati inspekcijske preglede od strane nadležnog tijela države članice u kojoj je zrakoplov registriran; i”;

(87) u točki 21.B.327 podtočka (a) mijenja se kako slijedi:

(a) u podpodtočki 1. podpodpodtočka ii. zamjenjuje se sljedećim:

„ii. kada se nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov ili UAS registriran uvjeri da je zrakoplov ili UAS, kako je primjenjivo, u skladu s projektom koji je odobrila Agencija na temelju ograničenog certifikata tipa ili u skladu s posebnim specifikacijama plovidbenosti i da je u stanju za siguran rad. To može uključivati inspekcijske preglede od strane nadležnog tijela države članice u kojoj je zrakoplov registriran;”;

(b) podpodtočka 2. mijenja se kako slijedi:

i. u podpodpodtočki i. podpodpodpodtočka (A) zamjenjuje se sljedećim:

„(A) da je zrakoplov ili UAS, kako je primjenjivo, u skladu s projektom koji je odobrila Agencija na temelju ograničenog certifikata tipa ili u skladu s posebnim specifikacijama plovidbenosti i bilo kojim dodatnim certifikatom tipa, izmjenom ili popravkom odobrenim u skladu s ovim Prilogom I. (Part 21.); i”;

ii. u podpodpodtočki i. podpodpodpodtočka (C) zamjenjuje se sljedećim:

„(C) da je zrakoplov pregledan u skladu s odredbama Priloga I. (dio M) ili Priloga V.b (dio ML) Uredbi (EU) br. 1321/2014 ili Priloga I. (dio ML.UAS) Delegiranoj uredbi (EU) 2024/1107, ovisno što je primjenjivo;”;

iii. podpodpodtočka ii. zamjenjuje se sljedećim:

„ii. kada se nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov ili UAS registriran uvjeri da je zrakoplov ili UAS, kako je primjenjivo, u skladu s odobrenim projektom i da je u stanju za siguran rad. To može uključivati inspekcijske preglede od strane nadležnog tijela države članice u kojoj je zrakoplov registriran.”;

(88) u točki 21.B.432 podtočki (b) podpodtočki 1. podpodpodtočka ii. zamjenjuje se sljedećim:

„ii. revizije proizvoda, UAS-a i CMU-a na relevantnom uzorku projekta i certifikacije proizvoda, dijelova, uređaja, UAS-ova, CMU-ova i komponenti CMU-a koji su obuhvaćeni opsegom rada organizacije;";

(89) naslov pododjeljka K u odjeljku B zamjenjuje se sljedećim:

„**PODODJELJAK K – DIJELOVI, UREĐAJI I KOMPONENTE JEDINICE ZA UPRAVLJANJE I PRAĆENJE (CMU)**";

(90) u točki 21.B.453 podtočki (a) podpodtočka 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4. ako nije utvrđeno nijedno obilježje ili karakteristika zbog kojih bi proizvod, UAS ili CMU bio opasan za namjene za koje je zatražena certifikacija;";

(91) u točki 21.B.520. podtočki (b) podpodtočka 4. zamjenjuje se sljedećim:

„4. inspekcijski pregled zrakoplova i, ako je riječ o bespilotnim zrakoplovima, CMU-a;";

(92) naslov pododjeljka Q u odjeljku B zamjenjuje se sljedećim:

„**PODODJELJAK Q – IDENTIFIKACIJA PROIZVODA, DIJELOVA, UREĐAJA, JEDINICA ZA UPRAVLJANJE I PRAĆENJE (CMU) I KOMPONENTI JEDINICA ZA UPRAVLJANJE I PRAĆENJE**";

(93) popis dodataka (EASA OBRASCI) mijenja se kako slijedi:

„Dodatak I. EASA Obrazac 1 Potvrda o ovlaštenom puštanju u uporabu

Dodatak II. EASA Obrazac 15a, 15c i 15d — Potvrda o provjeri plovidbenosti

Dodatak III. EASA Obrazac 20a Dozvola za letenje

Dodatak IV. EASA Obrazac 20b Dozvola za letenje (koju izdaju odobrene organizacije)

Dodatak V. EASA Obrazac 24 Ograničena svjedodžba o plovidbenosti

Dodatak VI. EASA Obrazac 25 Svjedodžba o plovidbenosti

Dodatak VII. EASA Obrazac 45 Potvrda o buci

Dodatak VIII. EASA Obrazac 52 Izjava o sukladnosti zrakoplova/sustava bespilotnog zrakoplova

Dodatak IX. EASA Obrazac 53 Potvrda o vraćanju u uporabu

Dodatak X. EASA Obrazac 55 Potvrda o odobrenju organizacije za proizvodnju

Dodatak XI. EASA Obrazac 65 Pismo o suglasnosti za proizvodnju bez odobrenja organizacije za proizvodnju

Dodatak XII. Kategorije probnih letova i pripadajuće kvalifikacije posade za probne letove"

(94) u Dodatku I. „Potvrda o ovlaštenom puštanju u uporabu – EASA Obrazac 1 iz Priloga I. (Part 21.)" upute za uporabu EASA Obrasca 1. mijenjaju se kako slijedi:

(a) uvodna rečenica zamjenjuje se sljedećim:

„Ove se upute odnose samo na uporabu EASA Obrasca 1 za potrebe proizvodnje. Skreće se pozornost na Dodatak II. Prilogu I. (dio M) Uredbi (EU) br. 1321/2014 i Dodatak III. Prilogu I. (dio ML.UAS) Delegiranoj uredbi (EU) 2024/1107 koji obuhvaća primjenu EASA Obrasca 1. za potrebe održavanja.";

(b) točka 1. „NAMJENA I UPORABA” mijenja se kako slijedi:

i. podtočka 1.1. zamjenjuje se sljedećim:

„1.1 Osnovna namjena ove potvrde je potvrđivanje plovidbenosti novih zrakoplovnih motora, propelera, dijelova, uređaja, CMU-ova i komponenti CMU-a („elementi”).”;

ii. podtočka 1.6. zamjenjuje se sljedećim:

„1.6 Ova potvrda nije odobrenje za ugradnju elementa u određeni zrakoplov, motor, propeler ili u konkretni CMU u slučaju komponenti CMU-a, nego pomaže krajnjem korisniku da utvrdi status njegova odobrenja plovidbenosti.”;

(c) u točki 5. „POPUNJAVANJE POTVRDE KOJE OBAVLJA IZDAVATELJ” polje 8. zamjenjuje se sljedećim:

„*Polje 8.* **Broj dijela**

Upisati broj dijela, onako kako je označen na elementu ili na oznaci/ambalaži. Ako se radi o motoru, propeleru ili CMU-u, može se upotrijebiti oznaka tipa.”;

(95) Dodatak II. mijenja se kako slijedi:

(a) naslov se zamjenjuje sljedećim:

„„*Dodatak II.*

EASA Obrazac 15a, 15c i 15d – Potvrda o provjeri plovidbenosti”;”

(b) dodaje se EASA obrazac 15d kako slijedi:

„**Potvrda o provjeri plovidbenosti – EASA obrazac 15d**

„POTVRDA O PROVJERI PLOVIDBENOSTI (ARC)
(za bespilotne zrakoplove (UA) koji su u skladu s dijelom ML.UAS)
Referentna oznaka potvrde o provjeri plovidbenosti: .....
U skladu s Uredbom (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća:

[NAZIV NADLEŽNOG TIJELA]

ovime potvrđuje da je:
□ provelo provjeru plovidbenosti sljedećeg bespilotnog zrakoplova u skladu s Prilogom I. (dio ML.UAS) Delegiranoj uredbi (EU) 2024/1107:
[ili]
□ sljedeći novi bespilotni zrakoplov:
Proizvođač bespilotnog zrakoplova: .....Oznaka proizvođača bespilotnog zrakoplova: .....
Registracija bespilotnog zrakoplova: ..... Serijski broj bespilotnog zrakoplova: .....
i taj se zrakoplov u vrijeme provjere smatra plovidbenim.
Datum izdavanja: .....Datum isteka: .....
Sati leta bespilotnog zrakoplova (FHs) na dan provjere: .....
Potpis: .....Broj ovlaštenja (ako je primjenjivo): .....

[ILI]

[NAZIV ODOBRENE ORGANIZACIJE, ADRESA I REFERENTNA OZNAKA ODOBRENJA] (*)

ovime potvrđuje da je provedena provjera plovidbenosti sljedećeg bespilotnog zrakoplova u skladu s Prilogom I. (dio ML.UAS) Delegiranoj uredbi (EU) 2024/1107:

Proizvođač bespilotnog zrakoplova: .....Oznaka proizvođača bespilotnog zrakoplova: .....
Registracija bespilotnog zrakoplova: ..... Serijski broj bespilotnog zrakoplova: .....
i taj se zrakoplov, u vrijeme provjere, smatra plovidbenim.
Datum izdavanja: .....Datum isteka: .....
Sati leta bespilotnog zrakoplova (FHs) na dan provjere: .....
Potpis: .....Broj ovlaštenja (ako je primjenjivo): .....

==========

Prvo produljenje: Bespilotni zrakoplov ispunjava uvjete iz točke ML.UAS.901. podtočke (c) Priloga I. (dio ML.UAS) Delegiranoj uredbi (EU) 2024/1107.
Datum izdavanja: .....Datum isteka: .....
Sati leta bespilotnog zrakoplova (FHs) na dan izdavanja: .....
Potpis: .....Dozvola br.: .....
Naziv odobrene organizacije: ..... Referentna oznaka odobrenja: .....

==========

Drugo produljenje: Bespilotni zrakoplov ispunjava uvjete iz točke ML.UAS.901. podtočke (c) Priloga I. (dio ML.UAS) Delegiranoj uredbi (EU) 2024/1107.
Datum izdavanja: .....Datum isteka: .....
Sati leta bespilotnog zrakoplova (FHs) na dan izdavanja: .....
Potpis: .....Dozvola br.: .....
Naziv odobrene organizacije: ..... Referentna oznaka odobrenja: .....

EASA Obrazac 15d – 1. izdanje
(*) Izdavatelj obrasca može ga prilagoditi svojim potrebama brisanjem imena, izjave o certifikaciji, upućivanja na predmetni zrakoplov i podataka o izdavanju koji nisu relevantni za njegovu uporabu.";

(96) Dodatak III. zamjenjuje se sljedećim:

„*Dodatak III.*

Dozvola za letenje – EASA Obrazac 20a

<table>
<tr><td>Logotip nadležnog tijela</td><td colspan="2">DOZVOLA ZA LETENJE</td></tr>
<tr><td colspan="2">(*)</td><td></td></tr>
<tr><td>Dozvola za letenje izdana je sukladno Uredbi Komisije (EU) 2018/1139 i potvrđuje da je zrakoplov sposoban za sigurno letenje sa svrhom i pod uvjetima niže navedenim te važi u svim državama članicama.

Ova dozvola također vrijedi i za letove u druge države i unutar drugih država, ako nadležna tijela tih država izdaju posebno odobrenje.</td><td colspan="2">1. Nacionalne i registracijske oznake</td></tr>
<tr><td>2. Proizvođač/tip zrakoplova:
[za bespilotne zrakoplove unijeti model i oznaku jedinice za upravljanje i praćenje]</td><td colspan="2">3. Serijski broj:</td></tr>
<tr><td colspan="3">4. Dozvola za letenje obuhvaća: [svrha u skladu s točkom 21.A.701 podtočkom (a)]</td></tr>
<tr><td colspan="3">5. Nositelj: [ako je dozvola za letenje izdana u svrhu iz točke 21.A.701 podtočke (a) podpodtočke 15., ovdje bi trebalo navesti: „Registrirani vlasnik]</td></tr>
<tr><td colspan="3">6. Ograničenja/napomene:</td></tr>
<tr><td colspan="3">7. Period važenja dozvole:</td></tr>
<tr><td>8. Mjesto i datum izdavanja:</td><td colspan="2">9. Potpis predstavnika nadležnog tijela:</td></tr>
<tr><td colspan="3">EASA Obrazac 20 a – 2. izdanje
(*) (*) Popunjava država u kojoj je zrakoplov registriran.”;”</td></tr>
</table>

(97) Dodatak IV. zamjenjuje se sljedećim:

„„*Dodatak IV.*

Dozvola za letenje (koju izdaju odobrene organizacije) – EASA Obrazac 20b

<table>
<tr><td>Država članica nadležnog tijela koje je izdalo odobrenje organizacije na temelju kojeg je izdana dozvola za letenje; ili „EASA” ako je odobrenje izdala EASA</td><td colspan="2">DOZVOLA ZA LETENJE</td></tr>
<tr><td colspan="2">Naziv i adresa organizacije koja izdaje dozvolu za letenje</td><td>(*)</td></tr>
<tr><td colspan="2">Dozvola za letenje izdana je sukladno Uredbi Komisije (EU) 2018/1139 i potvrđuje da je zrakoplov sposoban za sigurno letenje sa svrhom i pod uvjetima niže navedenim te važi u svim državama članicama. Ova dozvola također vrijedi i za letove u druge države i unutar drugih država, ako nadležna tijela tih država izdaju posebno odobrenje.</td><td>1. Nacionalne i registracijske oznake</td></tr>
<tr><td colspan="2">2. Proizvođač/tip zrakoplova:
[za bespilotne zrakoplove unijeti model i oznaku jedinice za upravljanje i praćenje]</td><td>3. Serijski broj:</td></tr>
<tr><td colspan="3">4. Dozvola za letenje obuhvaća: [svrha u skladu s točkom 21.A.701 podtočkom (a)]</td></tr>
<tr><td colspan="3">5. Nositelj: [organizacija koja izdaje dozvolu za letenje]</td></tr>
<tr><td colspan="3">6. Ograničenja/napomene:</td></tr>
<tr><td colspan="3">7. Period važenja dozvole:</td></tr>
<tr><td colspan="2">8. Mjesto i datum izdavanja:</td><td>9. Potpis ovlaštene osobe:
Ime:
Referentni broj odobrenja:</td></tr>
<tr><td colspan="3">EASA Obrazac 20b – 2. izdanje
(*) (*) Popunjava nositelj odobrenja organizacije.”;”</td></tr>
</table>

(98) Dodatak V. zamjenjuje se sljedećim:

„„*Dodatak V.*

Ograničena svjedodžba o plovidbenosti – EASA Obrazac 24

LOGOTIP nadležnog tijela

OGRANIČENA SVJEDODŽBA O PLOVIDBENOSTI

(*)	[Država članica u kojoj je zrakoplov registriran] [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE]	(*)
1. Nacionalne i registracijske oznake	2. Proizvođač i proizvođačeva oznaka zrakoplova	3. Serijski broj zrakoplova
4. Kategorija		
5. Ova ograničena svjedodžba o plovidbenosti izdaje se u skladu s (**) [Konvencijom o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu od 7. prosinca 1944.] i [Uredbom (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća] za prethodno navedene zrakoplove koji se smatraju plovidbenim ako se održavaju i upotrebljavaju u skladu s navedenim i odgovarajućim operativnim ograničenjima. Uz prethodno navedeno vrijede sljedeća ograničenja: (5) (8) [Zrakoplov se smije koristiti u međunarodnom zračnom prometu, bez obzira na gore navedena ograničenja]. Primjedbe: [za bespilotne zrakoplove unijeti model i oznaku jedinice za upravljanje i praćenje]		
Datum izdavanja:	Potpis:	
6. Ova ograničena svjedodžba o plovidbenosti zrakoplova je valjana, osim ako je opozove nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran. Ovoj svjedodžbi treba biti priložena važeća potvrda o provjeri plovidbenosti.		
EASA obrazac 24., 3. izdanje. (*) (*) Popunjava država u kojoj je zrakoplov registriran. (**) (**) Izbrisati nepotrebno.		

Ova ograničena svjedodžba o plovidbenosti mora biti u zrakoplovu uvijek za vrijeme leta“;”

(99) Dodatak VI. zamjenjuje se sljedećim:

„„*Dodatak VI.*

Svjedodžba o plovidbenosti – EASA Obrazac 25

LOGOTIP nadležnog tijela

SVJEDODŽBA O PLOVIDBENOSTI

(*)	[Država članica u kojoj je zrakoplov registriran] [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE]	(*)
1. Nacionalne i registracijske oznake	2. Proizvođač i proizvođačeva oznaka zrakoplova	3. Serijski broj zrakoplova
4. Kategorija		
5. Ova svjedodžba o plovidbenosti izdana je u skladu s Konvencijom o međunarodnom civilnom zrakoplovstvu od 7. prosinca 1944. i Uredbom (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća za prethodno navedeni zrakoplov koji se smatra plovidbenim ako se održava i koristi u skladu s navedenim i odgovarajućim operativnim ograničenjima. Ograničenja/napomene: (7) [za bespilotne zrakoplove unijeti model i oznaku jedinice za upravljanje i praćenje] Datum izdavanja: Potpis:		
6. Ova svjedodžba o plovidbenosti zrakoplova je valjana, osim ako je opozove nadležno tijelo države članice u kojoj je zrakoplov registriran. Ovoj svjedodžbi treba biti priložena važeća potvrda o provjeri plovidbenosti.		
EASA obrazac 25., 3. izdanje. (*) (*) Popunjava država u kojoj je zrakoplov registriran.		

Ova svjedodžba o plovidbenosti mora biti u zrakoplovu uvijek za vrijeme leta.”;”

(100) Dodatak VIII. mijenja se kako slijedi:

(a) naslov se zamjenjuje sljedećim:

„Izjava o sukladnosti zrakoplova/sustava bespilotnog zrakoplova – EASA Obrazac 52”;

(b) obrazac „Izjava o sukladnosti zrakoplova” zamjenjuje se sljedećim:

<table>
<tr><td colspan="4">„IZJAVA O SUKLADNOSTI ZRAKOPLOVA/SUSTAVA BESPILOTNOG ZRAKOPLOVA</td></tr>
<tr><td colspan="2">1. Država proizvodnje</td><td>2. [DRŽAVA ČLANICA] (*) Država članica Europske unije (**)</td><td>3. Referentni broj izjave:</td></tr>
<tr><td colspan="4">4. Organizacija</td></tr>
<tr><td colspan="2">5. Tip zrakoplova</td><td colspan="2">6. Referentni broj certifikata tipa</td></tr>
<tr><td colspan="2">7. Registracijska oznaka zrakoplova</td><td colspan="2">8. Identifikacijski broj proizvodne organizacije:</td></tr>
<tr><td colspan="4">9. Podaci o motoru/propeleru/jedinici za upravljanje i praćenje (CMU) (***)</td></tr>
<tr><td colspan="4">10. Modifikacije i/ili servisna pisma (***)</td></tr>
<tr><td colspan="4">11. Naredbe o plovidbenosti</td></tr>
<tr><td colspan="4">12. Ustupci</td></tr>
<tr><td colspan="4">13. Izuzeća, odricanja ili odstupanja (***)</td></tr>
<tr><td colspan="4">14. Napomene</td></tr>
<tr><td colspan="4">15. Svjedodžba o plovidbenosti</td></tr>
<tr><td colspan="4">16. Dodatni zahtjevi</td></tr>
<tr><td colspan="4">17. Izjava o sukladnosti
Ovom se izjavom potvrđuje da je zrakoplov/sustav bespilotnog zrakoplova u potpunosti u skladu s projektom s certifikatom tipa te točkama u poljima 9., 10., 11., 12. i 13.
Zrakoplov je u stanju za siguran rad.
Zrakoplov je zadovoljio ispitivanje u letu.</td></tr>
<tr><td colspan="2">18. Potpis</td><td>19. Ime</td><td>20. Datum (dd/mm/gggg)</td></tr>
<tr><td colspan="4">21. Referentna oznaka odobrenja organizacije za proizvodnju</td></tr>
<tr><td colspan="4">EASA obrazac 52., 4. izdanje.
(*) Ili „EASA” ako je nadležno tijelo EASA.
(**) Izbrisati ako država nije članica EU-a ili u slučaju EASA-e.
(***) Izbrisati nepotrebno.”;</td></tr>
</table>

(c) Upute za uporabu izjave o sukladnosti zrakoplova – EASA Obrasca 52 mijenjaju se kako slijedi:

i. naslov se zamjenjuje sljedećim:

„**Upute za korištenje izjave o sukladnosti zrakoplova/sustava bespilotnog zrakoplova – EASA Obrazac 52**”;

ii. točka 1. „NAMJENA I PODRUČJE PRIMJENE” zamjenjuje se sljedećim:

„1. NAMJENA I PODRUČJE PRIMJENE

1.1. Izjava o sukladnosti zrakoplova/sustava bespilotnog zrakoplova koju izdaje proizvodna organizacija koja proizvodi u skladu s Partom 21. odjeljkom A pododjeljkom F, koristi se na način opisan u točki 21.A.130 i povezanim prihvatljivim načinima usklađivanja (AMC).

1.2. Svrha izjave o sukladnosti zrakoplova/sustava bespilotnog zrakoplova (EASA Obrazac 52), izdane u skladu s Partom 21. odjeljkom A pododjeljkom G je omogućiti nositelju odgovarajuće potvrde o odobrenju organizacije za proizvodnju da iskoristi povlasticu za dobivanje pojedinačne svjedodžbe o plovidbenosti zrakoplova i, ako je zatraženo, potvrde o buci od nadležnog tijela države članice u kojoj je zrakoplov registriran.";

iii. podtočka 3.2. zamjenjuje se sljedećim:

„3.2. Izjava o sukladnosti ne smije se izdati nadležnom tijelu države članice u kojoj je zrakoplov/sustav bespilotnog zrakoplova registriran ako nisu odobreni projekt zrakoplova/sustav bespilotnog zrakoplova i proizvodi koji su ugrađeni u njega te, u slučaju sustava bespilotnog zrakoplova, CMU.";

iv. podtočka **3.4. zamjenjuje se sljedećim:**

„3.4. Izjava o sukladnosti nije namijenjena za one elemente opreme čija se ugradnja može zahtijevati kako bi se ispunila primjenjiva operativna pravila. Međutim, neki od tih pojedinačnih elemenata mogu se navesti u polju 10. ili u odobrenom projektu tipa. Operatori se stoga upozoravaju da su odgovorni za osiguravanje sukladnosti s primjenjivim operativnim pravilima tijekom svojeg rada.";

v. Polje 9. zamjenjuje se sljedećim:

„*Polje 9*. Tip/tipovi motora i propelera u cijelosti, kako su definirani u relevantnom certifikatu tipa i povezanoj listi podataka. Isto tako, mora se navesti i identifikacijski broj proizvodne organizacije i povezana lokacija. Za sustave bespilotnih zrakoplova, tip CMU-a u cijelosti, kako je navedeno u odgovarajućem certifikatu tipa, povezanom tehničkom listu i identifikacijskom broju proizvodne organizacije.";

vi. Polje 11. zamjenjuje se sljedećim:

„*Polje 11*. Popis svih primjenjivih naredaba o plovidbenosti (ili jednakovrijednih odredaba) i izjava o sukladnosti, zajedno s opisom metode usklađivanja za dotični pojedinačni zrakoplov ili sustav bespilotnog zrakoplova, uključujući proizvode i ugrađene dijelove, uređaje i opremu te, za sustave bespilotnih zrakoplova, CMU-ove i komponente CMU-a. Mora se navesti vrijeme bilo kojeg potrebnog budućeg usklađivanja.";

vii. Polje 17. zamjenjuje se sljedećim:

„*Polje 17*. Valjanost izjave o sukladnosti uvjetovana je potpunom popunjenošću svih polja u obrascu. Nositelj odobrenja organizacije za proizvodnju mora čuvati kopiju izvješća o probnom letu, zajedno sa svim evidentiranim pojedinostima o kvarovima i popravcima. Odgovarajuće certifikacijsko osoblje i član letačke posade, primjerice pilot koji je izveo probni let ili inženjer koji je sudjelovao u probnom letu, moraju potpisati izvješće kao zadovoljavajuće. Izvedeni probni letovi su oni probni letovi koji su definirani u okviru kontrole elementa upravljanja kvalitetom sustava proizvodnje, kako je utvrđeno u točki 21.A.139, posebno u podtočki (b) podpodtočki 2. podpodpodtočki vi. kako bi se zajamčilo da je zrakoplov u skladu s primjenjivim projektnim podacima te da je u stanju za siguran rad.

Nositelj potvrde o odobrenju organizacije za proizvodnju mora čuvati popis dostavljenih elemenata radi ispunjavanja aspekata ove izjave koji se odnose na siguran rad zrakoplova.";

(101) u Dodatku X. prvi obrazac (EASA Obrazac 55a – 3. izdanje) zamjenjuje se sljedećim:

„[DRŽAVA ČLANICA] (*)
Država članica Europske unije (**)

POTVRDA O ODOBRENJU ORGANIZACIJE ZA PROIZVODNJU
Referentni broj: [ŠIFRA DRŽAVE ČLANICE (*)].21G.XXXX

U skladu s Uredbom (EU) 2018/1139 Europskog parlamenta i Vijeća i Uredbom Komisije (EU) br. 748/2012, dok su na snazi, i pod niže navedenim uvjetima, [NADLEŽNO TIJELO DRŽAVE ČLANICE (*)] ovim potvrđuje da je:

[NAZIV I ADRESA DRUŠTVA]

kao proizvodna organizacija, u skladu s Prilogom I. (Part 21.) odjeljkom A Uredbe Komisije (EU) br. 748/2012, odobrena za proizvodnju proizvoda, dijelova, uređaja, jedinica za upravljanje i praćenje i komponenti jedinica za upravljanje i praćenje navedenih u dodatku ovog certifikata te izdavanje pripadajućih certifikata.

UVJETI:

1. Ovo odobrenje ograničeno je na priložene uvjete odobrenja.
2. Ovo odobrenje podložno je usklađenosti s postupcima navedenima u priručniku odobrene organizacije za proizvodnju.
3. Ovo odobrenje valjano je sve dok je odobrena organizacija za proizvodnju u skladu s Prilogom I. (Part 21.) Uredbi Komisije (EU) br. 748/2012.
4. Podložno ispunjavanju gore navedenih uvjeta, razdoblje valjanosti ovog odobrenja je neograničeno, osim ako se odobrenje prethodno vrati, zamijeni ili privremeno ili trajno oduzme.

Datum prvog izdavanja: .....
Datum ove revizije: .....
Broj revizije: .....
Potpis: .....
Za nadležno tijelo: [IDENTIFIKACIJA NADLEŽNOG TIJELA (**)]

EASA Obrazac 55a – 4. izdanje";
(*) Ili „EASA", ako je nadležno tijelo EASA.
(**) Ili „EASA", ako je nadležno tijelo EASA.";

(102) Dodatak XI. zamjenjuje se sljedećim:

„„*Dodatak XI.*

Pismo o suglasnosti za proizvodnju bez odobrenja organizacije za proizvodnju – EASA Obrazac 65

Pismo o suglasnosti iz Priloga I. (Part 21.) pododjeljka F

[DRŽAVA ČLANICA] (*)
Država članica Europske unije (**)
PISMO O SUGLASNOSTI ZA PROIZVODNJU BEZ ODOBRENJA ORGANIZACIJE ZA PROIZVODNJU

[IME PODNOSITELJA ZAHTJEVA]
[TRGOVAČKO IME (ako se razlikuje od imena podnositelja zahtjeva)]
[PUNA ADRESA PODNOSITELJA ZAHTJEVA]
Datum (dan/mjesec/godina)
Referentni broj: [ŠIFRA DRŽAVE ČLANICE (**)

Poštovani/poštovana [ime podnositelja zahtjeva],

vaš sustav nadzora proizvodnje je ocijenjen te je utvrđeno da je u skladu s odjeljkom A pododjeljkom F Priloga I. (Part 21.) Uredbi (EU) br. 748/2012.

Stoga smo, u skladu s uvjetima navedenima u nastavku, suglasni da se dokazivanje sukladnosti proizvoda, dijelova, uređaja, jedinica za upravljanje i praćenje te komponenti jedinica za upravljanje i praćenje navedenih u nastavku može provesti u skladu s odjeljkom A pododjeljkom F Priloga I. (Part 21.) Uredbi Komisije (EU) br. 748/2012.

Broj jedinica Broj dijela P/N Serijski broj S/N

ZRAKOPLOV

DIJELOVI

Na ovo pismo o suglasnosti primjenjuju se sljedeći uvjeti:
1. Pismo o suglasnosti valjano je sve dok je [ime društva] u skladu s odjeljkom A pododjeljkom A i pododjeljkom F Priloga I. (Part 21.) Uredbi Komisije (EU) br. 748/2012.
2. Zahtijeva se usklađenost s postupcima navedenima u [ime društva], referentna oznaka priručnika/ datum izdavanja .....
3. Pismo o suglasnosti prestaje vrijediti na dan .....
4. Izjavu o sukladnosti koju je izdalo [ime društva] na temelju točke 21.A.130 Uredbe Komisije (EU) br. 748/2012 ovjerava tijelo koje je izdalo ovo pismo o suglasnosti u skladu s postupkom..... iz navedenog priručnika.
5. [Ime društva] mora odmah obavijestiti tijelo koje je izdalo ovo pismo o suglasnosti o bilo kakvim izmjenama sustava nadzora proizvodnje koje bi mogle utjecati na inspekcijski nadzor, sukladnost ili plovidbenost proizvoda, dijelova, jedinica za upravljanje i praćenje i komponenti jedinice za upravljanje i praćenje navedenih u ovom pismu o suglasnosti.

Za nadležno tijelo: [IDENTIFIKACIJA NADLEŽNOG TIJELA (*) (**)]
Datum i potpis

EASA obrazac 65., 4. izdanje.
(*) Ili „EASA”, ako je nadležno tijelo EASA.
(**) Izbrisati za države koje nisu članice EU-a.””

PRILOG II.

Prilog Delegiranoj uredbi (EU) 2019/945 mijenja se kako slijedi:

(1) u Dijelu 2. „Zahtjevi za sustav bespilotnih zrakoplova klase C1” točka 15. zamjenjuje se sljedećim:

„(15) udaljene pilote mora se jasno upozoriti na to da je baterija bespilotnog zrakoplova ili njegove jedinice za upravljanje i praćenje pri kraju kako bi imali dovoljno vremena sigurno prizemljiti bespilotni zrakoplov;”;

(2) u Dijelu 3. „Zahtjevi za sustav bespilotnih zrakoplova klase C2” točka 17. zamjenjuje se sljedećim:

„(17) udaljene pilote mora se jasno upozoriti na to da je baterija bespilotnog zrakoplova ili njegove jedinice za upravljanje i praćenje pri kraju kako bi imali dovoljno vremena sigurno prizemljiti bespilotni zrakoplov;”;

(3) u Dijelu 4. „Zahtjevi za sustav bespilotnih zrakoplova klase C3” točka 13. zamjenjuje se sljedećim:

„(13) udaljene pilote mora se jasno upozoriti na to da je baterija bespilotnog zrakoplova ili njegove jedinice za upravljanje i praćenje pri kraju kako bi imali dovoljno vremena sigurno prizemljiti bespilotni zrakoplov;”.